

Materiaalpakket talige begeleidershouding: duiding en inhoud

Een samenwerking tussen vzw 'de Rand' en Vlaamse Dienst Speelpleinwerk vzw

Duiding

Dit pakket is het basispakket voor wie zelfstandig aan de slag wil met taalkansen Nederlands, omgaan met meertaligheid en een goede talige begeleidershouding in een vrijetijdsinitiatief.

Een talige begeleidershouding, wat is dat?

Een talige begeleidershouding is een positieve houding waarmee een begeleider of vrijwilliger systematisch kinderen, tieners, jongeren of volwassenen spontane taalkansen Nederlands biedt. De begeleider stimuleert en bewaakt het Nederlands als verbindende taal in een taaldiverse omgeving. Het effect van een talige begeleidershouding is dat iedereen vlot kan participeren in een Nederlandstalige werking.

Met een 'talige begeleidershouding' bedoelen we een goede houding om tegemoet te komen aan de drie mogelijke doelen m.b.t. het Nederlands: ervoor zorgen dat iedereen mee kan, oefenkansen Nederlands bieden én het Nederlands als werkingstaal bewaken. Het bevat de nodige kennis, inhoud en handvaten om inzichten te creëren, begeleiders te vormen en jouw werking te optimaliseren. Wanneer we het over begeleiders hebben, bedoelen we iedereen die rechtstreeks met kinderen, tieners en jongeren werkt in hun vrijetijdsbeleving, zoals animatoren, leiding in een jeugdvereniging, vrijwilligers in een open jongerenwerking, begeleiders van stages of workshops ...

Het pakket is samengesteld als kies-en-pluk-concept. Je vindt er onder andere drie uitgewerkte, kant-en-klare vormingen (4, 10 en 14), een document met tips voor wie nog nooit zelf vorming heeft gegeven (3), een hele reeks methodieken en werkvormen om met de ploeg aan de slag te gaan (2, 5, 6, 7, 9), goede voorbeelden (11, 12, 13) en uiteraard wat begeleiding rond dit pakket en hoe er (duurzaam) mee aan de slag te gaan (1, 8, 15, 16). Bekijk hieronder wat het te bieden heeft en kies vooral zelf wat jij wel, of net niet, wilt inzetten.

Contact

Is een werkvorm niet duidelijk of heb je een inhoudelijke vraag over de theorie? Een interessante vorming of methodiek die je liever door iemand extern laat begeleiden? Zowel de Vlaamse Dienst Speelpleinwerk (VDS) als vzw 'de Rand' helpen je met veel plezier verder! Contacteer de VDS als je een speelplein of vakantiewerking bent (015/28 73 90 of VDSinfo@speelplein.net). Ben je een lokaal bestuur of vrijetijdsinitiatief in de Vlaamse Rand, neem dan contact op met vzw 'de Rand' (jeugd@derand.be of www.derand.be).

Inhoud

1. Duiding en inhoud

Ben je nu aan het lezen 😊

2. Methodiek: inzicht in de voordelen van ‘bewust omgaan met taal’

Deze methodiek heeft als doel om de begeleiders mee te nemen in het **belang** van een goede talige begeleidershouding. We kunnen zoveel vormen geven als we willen: als de begeleiders geen intrinsieke motivatie voelen, met andere woorden als ze niet begrijpen waarom dit belangrijk is, zal er in de praktijk weinig verandering te merken zijn. We gaan dus samen kijken naar de voordelen die een goede talige begeleidershouding met zich meebrengt voor verschillende doelgroepen. De theorie is hier beknopt gehouden: prikkelen en bewustwording zijn het hoofddoel. Het is een goede eerste stap in het traject.

3. SOS ik moet vorming geven

Concrete tips voor wie een vorming gaat geven. Op maat van zowel (hoofd)leiding als verantwoordelijken.

4. Vorming talige begeleidershouding

De basisvorming voor (hoofd)leiding van vrijetijdsinitiatieven die willen werken aan taalkansen Nederlands en omgaan met meertaligheid. De inhoud van deze vorming is de basis van zowel de volgende vormen in dit pakket, als de methodieken en voorbeelden.

5. Poster talige begeleiderstips

De basistips van een talige begeleidershouding zoals ze gegeven worden in de vorming, om op te hangen in bijvoorbeeld het begeleiderslokaal.

6. Talige begeleidersbingo

Een spel bingo-kaarten met drie mogelijke speelmanieren: als rode draadspel met een ploeg doorheen de week, als activiteit tijdens een teammoment of voor begeleiders die al ver staan in hun talige begeleidershouding.

7. Korte zelfreflectie-methodieken voor begeleiders

Werkvormen van telkens ongeveer 15 minuten om de begeleiders te laten nadenken over hun eigen talige begeleidershouding. Er wordt aangegeven of het om een drukke of een rustige werkvorm gaat. Ideaal tijdens een avondvergadering.

8. Talige items om toe te voegen aan evaluatiedocumenten

Zinnetjes die je letterlijk kan overnemen in jouw evaluatiedocumenten om de talige begeleidershouding te verankeren in de werking. Zowel voor hoofd- als gewone leiding.

9. Zelfanalyse talige begeleidershouding op onze werking

Deze reflectiemethodiek heeft een dubbele functie. Enerzijds is het een manier om begeleiders op een laagdrempelige manier te laten nadenken over hun eigen talige begeleidershouding. Anderzijds biedt het ook een inzicht op de sterktes en zwaktes van een talige begeleidershouding als team. Dubbele win! De voorwaarde is dat de begeleiders al op de hoogte zijn van de 5 tips voor een goede talige begeleidershouding en de kans hadden om deze toe te passen tijdens de werking. De volledige duur is geschat op 30 minuten.

10. Vorming duidelijke en visuele speluitleg

Vervolgvorming op talige begeleidershouding waarin je inzoomt op de speluitleg. Heel praktijkgerichte vorming waar eerst kort de principes van talige begeleidershouding herhaald worden, en nadien speelt aan de slag wordt gegaan met nieuwe theorie en tips rond speluitleg.

11. Voorbeeld onthaalbord Londerzeel

Bord dat de stuurgroep inclusie van het speelplein van Londerzeel gemaakt heeft, met oog op meertalige kinderen en anderstalige ouders. Het hangt omhoog aan de inkom van het speelplein en maakt meteen een paar praktische zaken duidelijk. In de witte vakjes onderaan komen pictokaartjes wanneer dit van toepassing is. Het bord is niet enkel een meerwaarde op het vlak van taligheid, maar voor alle ouders, begeleiders en kinderen. Je kan het gebruiken voor visuele ondersteuning bij het geven van een uitleg. Graag nog meer goeie voorbeelden van visualisaties? Check speelplein.net/visualisatie voor een lawine aan voorbeelden!

12. Voorbeeld pictokaartjes onthaalbord Londerzeel

13. Voorbeeld begeleidersbord Londerzeel

Hierop komen de foto's van de begeleiders die dezelfde dag bij een bepaalde leeftijdsgroep staan. Ook dit bord staat aan de inkom.

14. Checklist talig vrijetijdsinitiatief

Benieuwd hoe ver jullie staan als werking? Deze korte checklist is de ideale tool om een snel en krachtig beeld te schetsen.

15. Zelftest talige begeleidershouding

Een flair-stijl testje waarmee begeleiders kunnen ontdekken hoe talig hun begeleidershouding is!

16. Verduurzaming na traject talige begeleidershouding

In dit document vind je verschillende tips en ideeën om meertaligheid een duurzame plaats in je vrijetijdsinitiatief te geven.

Methodiek: inzicht in de voordelen van 'bewust omgaan met taal'

Een samenwerking tussen vzw 'de Rand' en Vlaamse Dienst Speelpleinwerk vzw

Deze methodiek heeft als doel om begeleiders het **nut** van een goede talige begeleidershouding in te laten zien. Je kan zoveel vormingen geven als je wil: als de begeleiders niet intrinsiek gemotiveerd zijn, zal er in de praktijk weinig verandering te merken zijn. We kijken hier samen naar de voordelen die een goede talige begeleidershouding met zich meebrengt voor verschillende doelgroepen, waaronder ook de begeleiders zelf. De theorie is hier nog beknopt: prikkelen en bewustwording is het hoofddoel. Het is een goede eerste stap in het traject.

Timing:

30 min

Sessiedoelstellingen:

- Begeleiders erkennen dat er verschillende doelstellingen die achter het 'bewust omgaan met taal' kunnen zitten.
- Begeleiders zien in dat een goede talige begeleidershouding veel voordelen biedt voor zowel de kinderen, henzelf en de ouders die op de werking komen.
- Begeleiders maken een eerste keer kennis met de tips rond een goede talige begeleidershouding

Achtergrondinfo voor de sessiegever:

- Deze oefening kan gedaan worden zonder enige achtergrondinfo over een goede talige begeleidershouding.

Te voorzien materiaal:

- Driehoek taaldoelstellingen op A3(bijlage)
- Blanco flappen/posters
- Kladpapier
- Poster met boom bewustwording voordelen op A3 (bijlage)
- Poster met tips talige begeleidershouding op A3 (bijlage)
- Post-its
- Balpennen

Timing	Onderdeel
15 min	Intro: wat is 'bewust omgaan met taal'?
15 min	Het waarom: de voordelen
10 min	Hoe?
5 min	Afsluiter

Intro (15min)

Wat is 'bewust omgaan met taal'?

Materiaal: Driehoek taaldoelstellingen, flappen, balpennen

Vorbereiding: /

Methodiek:

Brainstorm: verdeel de begeleiders in groepjes van ongeveer 5 personen en laat hen brainstormen over wat voor hen 'bewust omgaan met taal' op de werking kan inhouden. Laat hen zoveel mogelijk voorbeelden noteren in 5 minuten. Leg nadien de antwoorden samen en bespreken ze. De groep met de meeste antwoorden wint... een eervolle vermelding.

Nabespreking en intro tot bedoeling:

- Wat voor zaken ziet de groep als bewust omgaan met taal?
- Is dit iets waar wij veel mee bezig zijn? Waarom wel/niet?
- Is dit iets dat wij leuk vinden?
- Is dit iets wat wij belangrijk vinden?

Uitleg: er zijn verschillende mogelijke redenen om als werking bezig te zijn met taal.

Hang de driehoek met mogelijke taaldoelstellingen zichtbaar op en leg uit dat bezig zijn met taal om verschillende redenen en met verschillende doelen kan.

Kort toelichten:

- Wie werkt rond taal gaat altijd ergens in deze driehoek liggen qua doel en focus
- Het is geen of-verhaal: je kan ook met meerdere doelen aan taal werken
- Afhankelijk van de noden van je werking ga je de focus anders leggen
- Iedereen mee: zorg ervoor dat ALLE kinderen en begeleiders begrijpen wat op elk moment van de dag gebeurt
- Taalstimulering/oefenkansen Nederlands: zorg ervoor dat meertalige kinderen en begeleiders hun Nederlands ook tijdens de schoolvakanties blijven oefenen
- Voertaal bewaken: zorg ervoor dat het Nederlands de verbindende en eerste taal op de werking blijft
- **Belangrijk om mee te geven:** op vrijetijdsinitiatieven zoals het speelplein staat spelen en plezier altijd centraal. Dit blijft ook tijdens het bewust omgaan met taal de belangrijkste rol van de begeleiders. Het gaat om een houding, niet om een takenpakket! Begeleiders zijn geen taalleerkrachten.

Het waarom: de voordelen (15min)

Boom bewustwording voordelen

Materiaal: Poster boom, post-its, balpennen

Vorbereiding: /

Methodiek:

Stel de volgende vraag aan de groep: als je kijkt naar de mogelijke doelen, wat zijn dan de voordelen van bewust omgaan met taal op de werking, voor zowel de kinderen, de begeleiders als de ouders, waarmee je in contact komt? De deelnemers krijgen post-its en balpennen, schrijven per

post-it een voordeel voor een bepaalde doelgroep en plakken die bij de juiste tak. Op die manier krijgt de kale boom hopelijk terug wat kleur. 😊

Wat zijn de voordelen voor de kinderen?

- Oefenkansen op een leuke manier
- Mee op school
- Mee op het speelplein
- Een gemeenschappelijke taal voor alle kinderen
- Een goede kennis van het Nederlands is voor meertalige kinderen een voordeel om later een job te vinden
- Iedereen mee
- ...

Wat zijn de voordelen voor de begeleiders?

- Iedereen mee (iedereen verstaat de grapjes, de uitleg, ...)
- Oefenkansen
- Extra spelletjes, bv kennismakingsbingo (om het eerst van x aantal kinderen weten wat hun lievelingskleur is, hun lievelingseten, hun lievelingsdier, ...)
- ...

Wat zijn de voordelen voor de ouders?

- Gerust hartje (schoolresultaten, ...)
- Oefenkansen in een veilige omgeving
- Vertrouwen in de werking/komt professioneel over
- Oefenkans Nederlands voor ouders

Antwoorden groeperen en bespreken

Hoe? (10 min)

Materiaal: Poster tips 'talige begeleidershouding'

Vorbereiding: /

Methodiek:

Wat kan jij doen om bewust om te gaan met taal op de werking? Introduceer de term 'talige begeleidershouding' als houding die de begeleiders doorheen al hun activiteiten kunnen aannemen om optimaal in te zetten op elke hoek van de taaldoelstellingen-driehoek.

Hang de poster duidelijk zichtbaar op en overloop de tips kort:

- Goed gevoel: veiligheid en vertrouwen
 - o Een kind dat zich veilig voelt en de omgeving vertrouwt, heeft de ruimte om een nieuwe taal op te pikken en nieuwe woorden te gebruiken. Bovendien is het ook gewoon belangrijk voor het welzijn van het kind op de werking!
- Goed gevoel: positief met alle talen
 - o Respecteer thuishalen en waardeer elke moedertaal. De thuistaal is een deel van de identiteit van een kind. Hier negatief mee omgaan is ontoelaatbaar, omdat je dan een deel van het kind aanvalt.
- Duidelijke en interactieve speluitleg
 - o Voor een kind is niks zo stom en verwarrend als niet begrijpen wat je gaat doen. Zorg voor een duidelijk gestructureerde speluitleg waar je dingen uitbeeldt, materiaal gebruikt, en voldoende voordoet wat de bedoeling is. Zorg voor voldoende herhaling, stel open vragen en betrek het publiek!
- Taalkansen: aandacht voor taal

- o Verzorg je taal. Vermijd dialect en articuleer goed.
 - o Vermijd figuurlijk taalgebruik, want je zegt iets anders dan je bedoelt.
 - o Zet in op kleine gesprekjes, benoem alles wat je ziet en doet. Wees Kabouter Kwebbel!
- Taalkansen: positieve taalfeedback
 - o Verbeter taalfouten niet rechtstreeks. Geef positieve taalfeedback door te reageren met de juiste woorden in het Nederlands. Lok opnieuw een spreekkans uit.

Afronding (5min)

Duiding en goesting-thermometer

Materiaal: Kladpapier, balpennen

Vorbereiding: /

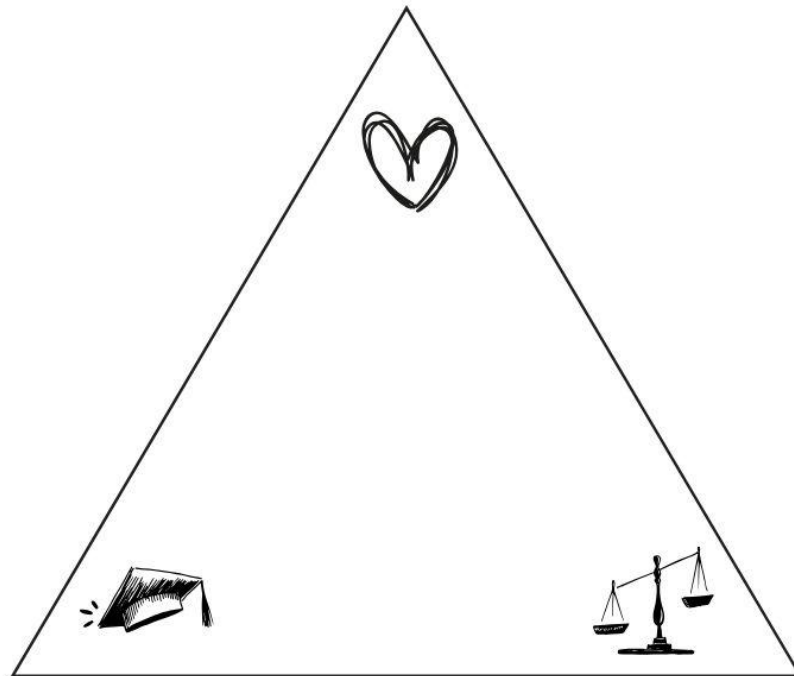
Methodiek:

- Kader waarom je deze oefening gedaan hebt met hen (gaan jullie als werking verder aan de slag rond taal? Komt er een vorming rond talige begeleidershouding? Op welk(e) doel(en) willen jullie vooral focussen? Waarom?).
- Geef elke begeleider een kladpapiertje en een balpen en laat hen een thermometer tekenen. Hoe warmer de temperatuur op de thermometer, hoe meer zin ze hebben om hier verder mee aan de slag te gaan op de werking. Ijskoud = kan mij echt niets schelen, loeiheet = ik sta te springen om eraan te beginnen. Dit is vooral een interessante indicator voor jou om te weten hoe de groep tegenover het hele concept staat.

Bijlagen

Taaldoelstellingen

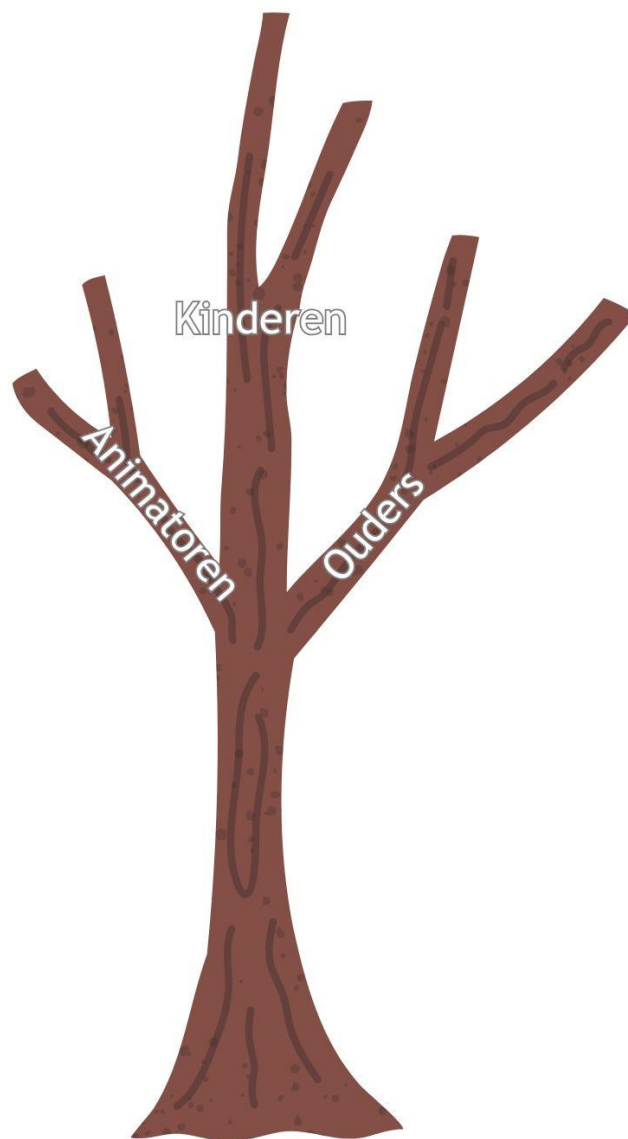
Iedereen kan meespelen

Taalstimulering/
oefenkansen NL

Voertaal bewaken

Waarom?

VOORDELEN
'BEWUST OMGAAN MET TAAL'

POSTER TIPS TALIGE BGLHOUDING

SOS ik moet vorming geven

Een samenwerking tussen vzw 'de Rand' en Vlaamse Dienst Speelpleinwerk vzw

Proficiat!

Als je dit bestand leest, is de kans groot dat je binnenkort zelf een vorming gaat geven. Hoe spannend! Hoe leuk! Het geven van vormingen kan zowel voor jezelf als voor de groep waar je voor staat zeer waardevol, leuk en leerzaam zijn. Het is een beetje zoals fietsen: in het begin kan het een beetje onwennig aanvoelen, maar eens je geleerd hebt hoe het moet, gaat het vanzelf. Maar goed, over naar de concrete tips! Zijwieltjes kunnen heel nuttig zijn om op gang te komen.

Doelgroep inschatten: informeer je alvast over volgende zaken

- Je moet weten aan **wie** je de vorming gaat geven en dit in je achterhoofd houden terwijl je de kant-en-klare vorming leest. Ga na of er info mist of zelfs teveel is?
 - o Zijn het nieuwtjes die van nul beginnen?
 - o Zijn het ervaren begeleiders die helemaal thuis zijn in de materie?
- **Waarom** wordt deze vorming gegeven? Wat is het doel van de vorming? Wat willen we bereiken?
- **Grootte van je publiek:** denk op voorhand al na over de implementatie van de werkvormen en methodieken
 - o De vormingen zijn geschreven voor een publiek van minimum 8 en maximum 25 deelnemers

Voorbereiding

Inhoudelijke voorbereiding is 80% van het werk bij deze vormingen.

- De essentie zit 'm vaak in de **nabesprekingen** van oefeningen en onderwerpen. Het is dus belangrijk dat je deze zaken **zelf volledig begrijpt**. Is dit niet het geval, spreek dan gerust de makers van de vorming aan om meer info te vragen. Zo weten zij meteen ook dat de info duidelijker kan. 😊 Je kan hiervoor terecht bij jouw lokale speelpleinondersteuner van de VDS!
- Als je de info zelf helemaal begrijpt, kan je die veel makkelijker, **spontaner en vlotter vertellen** nadien, tijdens de workshop zelf. Hier en daar eens een puntje vergeten vertellen is ook geen ramp: **de grote lijnen zijn het belangrijkste**.
- Lijkt de vorming op papier oneindig lang? Geen paniek, er staat steeds veel achtergrondinfo en duiding bij. Laat je hierdoor niet ontmoedigen! Dit staat er om te verzekeren dat jij met de juiste achtergrondkennis in de vorming stapt.

Zet de inhoud naar je hand

- Hangt iedereen onderuitgezakt en verveeld op zijn of haar stoel? Tijd voor een energizer! Bekijk op voorhand al eens welke jou de leukste lijkt en schud hem uit

je mouw wanneer de energie van de groep erom vraagt. Op speelplein.net/producten vind je onze spelletjesencyclopedie met daarin een hele reeks energizers!

- Ga je een vorming van meer dan een uur geven? Bedenk dan op voorhand ook eens wanneer je een pauze inlast, en hoe lang.
- Duurt de volledige vorming te lang? Je mag zeker knippen en plakken in de inhoud! Geef vooral wat jou relevant lijkt voor de ploeg.

Materiaal checken en klaarzetten

- Spreekt voor zichzelf 😊

Weten hoe de vorming opgebouwd is en hoe de timing zit:

- Tip: duid een timekeeper aan!
- Tip: zet eventueel een wekker in het midden van de workshop!
- Tip: Sommige instructoren maken een **spiekbrieftje** over het verloop van de workshop om af en toe op kunnen kijken. Wees ook niet bang om je **papieren** in hun geheel te gebruiken: vaak zijn er momentjes waarop de deelnemers zelfstandig aan de slag gaan. Dat is een ideaal moment om nog eens na te lezen wat er gebeurt in het volgende stuk.

Tijdens de vorming zelf

- **Interactief** deel? Zorg ervoor dat niet altijd dezelfde mensen aan het woord komen.
- Een goed voorbereide workshop **VLIEGT** voorbij!
- **Geniet** ervan, **amuseer** je.
- **Fouten** maken kan geen kwaad en **doet iedereen**.
- Neem de **leiding**, trek de aandacht en geniet ervan!
- De mensen die de workshop volgen, weten niet hoe de voorbereiding eruitziet, en weten dus ook niet of je dingen per ongeluk verandert. **Zolang de inhoud en de essentie van de workshop hetzelfde blijven is er niets aan de hand. Let's go!**

Vorming: Talige begeleidershouding

Een samenwerking tussen vzw 'de Rand' en Vlaamse Dienst Speelpleinwerk vzw

Timing:

120 minuten (zonder pauze of energizer, plan deze zeker in wanneer het nodig is!)

Sessiedoelstellingen:

- De deelnemers hebben een theoretische achtergrond mee over de verschillende mogelijke taaldoelstellingen
- De deelnemers begrijpen het belang van interactie
- De deelnemers kennen de belangrijkste interactietips
- De deelnemers kunnen talige elementen toevoegen aan hun activiteiten
- De deelnemers kunnen het speelpleinklimaat taalvriendelijker maken
- De deelnemers kunnen een talige begeleidershouding aannemen

Achtergrondinfo voor de sessiegever:

Vorming om kennis te maken met de basisprincipes van een goede talige begeleidershouding. De term 'begeleider' wordt gebruikt om het te hebben over speelpleinanimatoren, begeleiders van scouts, chiro en andere jeugdbewegingen, begeleiders van jeugdwerkorganisaties, ...

Te voorzien materiaal:

- Een taalbingo-kaart per deelnemer (bijlage)
- Balpennen: 1 per deelnemer
- Flappen
- Stiften
- Driehoek taaldoelstellingen afgedrukt op A3 (bijlage)
- 3 papieren met daarop de tekst: 'iedereen mee', 'taalstimulering/oefenkansen', 'voertaal bewaken' op A4 (bijlage)
- Cirkels niveaus van taalstimulering op A3 (bijlage)
- Een 9-tal stoelen
- Duitstalige tekst Roodkapje

15 min	Kennismaking + verwachtingen
20 min	Deel 1: Theoretische kaders
50 min	Deel 2: Tips ervaren
20 min	Deel 3: VDS visie: plek van de thuistaal
10 min	Terugkoppeling en vragen
5 min	Evaluatie

Intro (15min)

Taalbingo

Materiaal: één taalbingo-kaart per deelnemer (zie bijlage), balpennen

Vorbereiding: Leg alle taalbingo-kaarten op een tafel vooraan, samen met voldoende balpennen (1 per deelnemer)

Methodiek: +

Leg de bedoeling uit:

- De bingo-kaarten mogen pas genomen worden als je uitleg gedaan is
- De begeleiders mogen zo meteen zo snel mogelijk een bingokaart en een balpen nemen en proberen als eerste hun kaart vol te hebben met voorbeelden van op het speelplein!
 - Idealiter gaat het om mensen die hier vandaag bij zijn
 - Anders zijn mede-begeleiders ook goed
 - De bedoeling is dat ze hun kaart gevuld krijgen door elkaar via vragen beter te leren kennen
 - Bij elk afgestreept vakje moet de naam van de bijhorende begeleider staan
- Wie als eerste diens kaart vol heeft, is gewonnen!

Verwachtingen

Materiaal: Flap, stift

Vorbereiding: /

Methodiek:

Roep iedereen na de bingo terug tot orde en:

- Stel jezelf voor
- Leg de bedoeling van de vorming van vandaag uit (bewust omgaan met taal op het speelplein, het aanleren van een goede talige begeleidershouding)
- Vraag naar de verwachtingen: wat hopen de begeleiders vandaag bij te leren? Noteer deze op een flap. Op het einde van de vorming komen we hierop terug.

Deel 1: theoretische kaders (20min)

Mogelijke taaldoelstellingen: driehoek

Materiaal: Panlatten of tape, 3 papieren met daarop de tekst: 'iedereen mee', 'taalstimulering/oefenkansen', 'voertaal bewaken', driehoek taaldoelstellingen

Vorbereiding: Maak met de panlatten of met tape een grote driehoek op de grond en leg aan elke punt één van de drie papieren met tekst op. Hang het papier met de driehoek taaldoelstellingen duidelijk zichtbaar op.

Methodiek:

Zet de begeleiders even voor jou op de grond neer voor een streepje theorie.

Uitleg driehoek mogelijke taaldoelstellingen: deze driehoek stelt de mogelijke taaldoelstellingen voor! Met andere woorden: dit zijn zaken waaraan jullie als vrijetijdswerking bewust aan kunnen werken wanneer jullie bezig zijn met taal. Alle drie de hoeken zijn belangrijk, maar op basis van de context van de werking wordt er een andere focus gelegd:

- Iedereen kan meespelen: op het speelplein staat spelen steeds centraal, we zijn geen leerkrachten
 - ◆ Taal stimuleren is belangrijk voor de kinderen zelf: het motto is 'iedereen mee'

- ◆ We willen dat alle kinderen begrijpen hoe een spelletje gaat, waar we mee bezig zijn
- ◆ Focus voor werkingen waar enkele deelnemers de voertaal niet helemaal beheersen
- Oefenkansen Nederlands: meertalige kinderen hebben het op school vaak lastig als ze in de vakantie niet voldoende Nederlands hebben geoefend. Dat is niet leuk én niet goed voor hen. We kunnen hen helpen mee te zijn, zowel op het speelplein als op school, door op een paar simpele zaken te letten tijdens de alledaagse werking, tijdens het spelen.
 - ◆ Focus voor werkingen die willen inzetten op de talenkennis van kinderen
- Voertaal bewaken: ervoor zorgen dat het Nederlands nog steeds de verbindende taal is tussen kinderen, begeleiders en ouders. Het is de taal waarin iedereen aangesproken wordt en waarin de activiteiten plaatsvinden
 - ◆ Focus voor werkingen waar een groot deel van de deelnemers zich vlotter uitdrukt in een andere taal dan het Nederlands.

Belangrijk: begeleiders zijn **geen leerkrachten** en hun opdracht is in de eerste plaats om een **tof speelaanbod** aan te bieden. MAAR, mits enkele kleine aandachtspunten, kunnen zij een goede talige begeleidershouding aannemen die iedereen ten goede komt!

Opdracht: Laat de begeleiders recht staan en leg uit dat de driehoek op de grond de doelstellingendriehoek is. Deelnemers mogen zich in de driehoek bewegen in de richting van een bepaalde hoek. Dit doen ze telkens na het stellen van een vraag:

- Wat vind jij als begeleider het allerbelangrijkste aspect van taal op de werking?
 - Waarom leg je de nadruk hier?
- Welke vind je het minst belangrijk?
 - Waarom?
- Waar zou de nadruk moeten liggen volgens jou?
 - Waarom?
 - Hoe gaat dat nu in de praktijk?
 - Zijn er duidelijke afspraken om hiermee aan de slag te gaan?
- Waar ben je zelf goed in?
- Wat vind je zelf moeilijker?

→ Uit deze antwoorden het gesprek openen rond hun visie op taal en Nederlands, waarom alle drie hoeken belangrijk zijn maar de focus heel afhankelijk is van de context van de werking, kaderen wat de rol is van een begeleider in taalstimulering, ...

Taaldoelstellingen

Niveaus van taalstimulering op het vrijetijdsinitiatief

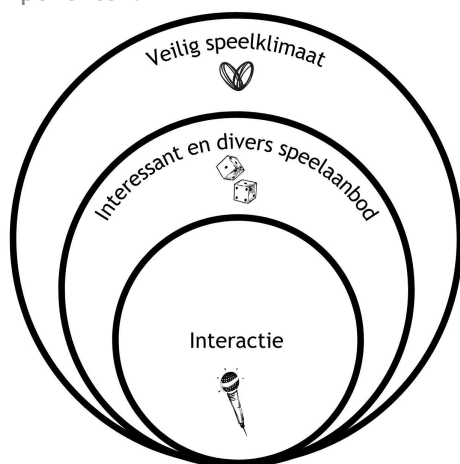
Materiaal: Niveaus van taalstimulering poster

Vorbereiding: Hang de poster ergens goed zichtbaar op

Methodiek:

Het eerste stuk theorie is overleefd! Nu volgt er nog een klein stukje en dan kunnen we eindelijk terug overgaan tot actie!

Om aan Nederlandse taalstimulering te doen op het speelplein, focussen we ons op drie belangrijke componenten:

Uitleg hierbij: hoe kunnen we tot oefenkansen Nederlands komen? Dit kan door aandacht te hebben voor drie niveaus, die elk even belangrijk zijn en elkaar ook beïnvloeden:

1. Een positief, veilig en leerrijk klimaat: kinderen moeten zich goed voelen en fouten durven maken. Spelen in een andere taal dan hun thuistaal is heel spannend: we willen ervoor zorgen dat er zo weinig mogelijk remmingen zijn
2. Speelaanbod: Betekenisvolle activiteiten zijn interessant, uitdagend en zinvol voor de kinderen. Ze sluiten aan bij hun interesses en leefwereld en dagen hen uit om betrokken en gemotiveerd in actie te gaan. Kinderen leren heel veel over taal terwijl ze concrete acties uitvoeren en concrete ervaringen opdoen. Zeker wanneer er ook over die activiteiten gepraat wordt, pikken kinderen heel veel taal op.
3. Interactie: Je moedigt kinderen aan, denkt hardop, verwoordt handelingen van de kinderen en jezelf, gaat in gesprek, geeft nieuwe impulsen en ideeën, biedt hulp bij drempels etc. Op die manier ondersteun je de kinderen door interactie. Wanneer je in interactie kan treden met anderen levert leren veel meer op. Zorg daarom voor spelletjes en aanbod die interactie uitlokken. Zo kunnen de kinderen leren in interactie met jou én met andere kinderen.

Bron: CTO Leuven

We spelen een aantal spelletjes om de begeleiders onder te dompelen in bewust bezig zijn met taal, en wat een goede talige begeleidershouding inhoudt. Zo ervaren ze zelf wat ze allemaal kunnen doen. Elk spel is gelinkt aan een tip. Als alle spelletjes gespeeld zijn, hebben de begeleiders alle tips van een goede talige begeleidershouding verzameld.

Je kan de spelletjes ook telkens in 2 groepen spelen en daarna terugkoppelen in grote groep.

Deel 2: tips ervaren (50min)

Bij elk spelletje hoort een talige begeleidershouding-tip. Noteer dit na elk spelletje op een flap, zodat je op het einde 1 flap hebt met de 5 tips op.

Goed gevoel: veiligheid en vertrouwen (10min)

Materiaal: Een 9-tal stoelen

Voorbereiding: Maak samen met de deelnemers plaats, en zet de stoelen zoals ze in een bus ook staan. Links vooraan zit de chauffeur: de sessiegever.

Methodiek: De busreis

Leg de bedoeling uit: “Iedereen gaat straks uit het lokaal, wachten tot het hun beurt is om op de bus te stappen. Één voor één worden jullie binnen geroepen en mogen jullie (proberen) opstappen.”

- De sessiegever is de buschauffeur en zit links vooraan
- De eerste deelnemer mag de bus opstappen. Hij/zij krijgt enkel de volgende zin te horen: *‘Welkom op de bus. Afhankelijk van wat je doet, mag je op de bus blijven zitten of zal je de bus moeten verlaten en mag de volgende deelnemer komen’.*
- De andere deelnemers wachten in de rij buiten het lokaal en **zien dus niet wat de deelnemer voor hen doet**
- Voldoet de eerste deelnemer niet aan de regels en afspraken van de bus, dan zegt de chauffeur dat deze niet meer welkom is op de bus. Deze mag terug naar buiten gaan en opnieuw in de rij gaan staan. Bv. Als iemand opstapt zonder betaalbewijs te tonen, wordt die meteen van de bus gegooid.
- De deelnemers zijn op voorhand niet op de hoogte van de ‘juiste’ procedure. Enkel de sessiegever kent de volgorde waaraan de deelnemers moeten voldoen om mee op busreis te mogen. Het is aan de deelnemers zelf om uit te pluizen wat de regels en de afspraken zijn op de bus.
- De kans is klein dat de deelnemers effectief alle regels vinden. Het is dus een spel waarvan je zelf kiest wanneer het gedaan is.

Wanneer mag een deelnemer op de bus blijven zitten:

- Wanneer de deelnemer de buschauffeur begroet EN
- Wanneer de deelnemer zijn/haar betaalbewijs toont EN
- Wanneer de deelnemer indien er plaatsen aan het raam vrij zijn, aan het raam gaan zitten startende achter de buschauffeur EN
- Wanneer de deelnemer, nadat die is gaan zitten, een duim opsteekt naar de buschauffeur EN
- Wanneer de deelnemer nadat hij/zij heeft plaatsgenomen op de bus in stilte wacht tot de bus opnieuw vertrekt.

Nabespreking: hoe voelt het om toe te komen op een plek waar je de regels en afspraken niet kent? Voelde je je welkom?

Hoe kan je dit doen? (vragen aan deelnemers, aanvullen met onderstaande tips)

- Leer de kinderen kennen. Toon interesse in hun leefwereld. Luister en stel vragen over hun familie, huisdieren, hobby's ...
- Zorg dat je herkenbaar bent en kinderen weten aan wie ze iets kunnen zeggen of vragen.
- Speel spelletjes waarbij kinderen elkaar en je initiatief leren kennen. Doe dat ook als er nieuwe kinderen later aansluiten bij de groep.
- Speel zelf mee en stimuleer kinderen om mee te doen.
- Vergeet de stille kinderen niet. Sommige kinderen zijn verlegen, hebben een slechte dag of durven niet veel zeggen in groep of in een andere taal.

Wat is het verband tussen een kind een veilig en welkom gevoel geven, en taalstimulering?

- We communiceren vaak veel dingen niet, dingen die we zelf ‘veronderstellen’ of als evident beschouwen. Dat is ook zo op een speelplein, in een jeugdbeweging, ...
- Communicatie en het begrijpen van de communicatie heeft een belangrijke invloed op het warm welkom en de betrokkenheid van de deelnemers.
- Heel veel zaken zijn impliciete verwachtingen of zaken waarvan we denken dat iedereen ze wel zal weten, zaken die als evidentie worden aangenomen binnen de jeugdvereniging/organisatie. Dit geldt voor zowel kinderen als ouders en nieuwe begeleiders!
- Kinderen, begeleiders, ouders die zich veilig en welkom voelen komen sneller tot leren. Een taal leren spreken is spannend, daarvoor is een zekere mate van veiligheid en comfort nodig!

NOTEREN FLAP: wat nemen we mee uit dit stukje? (goed gevoel: veiligheid en vertrouwen)

Duidelijke en interactieve speluitleg

Materiaal: een sjaaltje of doek

Vorbereiding: /

Methodiek:

Schets de situatie kort: jij bent de begeleider, zij zijn de kinderen

- Leg ‘zakdoek leggen’ uit (of een ander simpel spel) in brabbeltaal, zonder visuele ondersteuning. Maak na je “uitleg” duidelijk dat ze mogen beginnen spelen!
 - Gebruik geen gebaren
 - Gebruik geen bestaande woorden
 - Het is de bedoeling dat ze falen
- Leg ‘zakdoek leggen’ uit in brabbeltaal, maar met visuele ondersteuning. Ook na deze uitleg mogen ze beginnen spelen
 - Doe het voor, gebruik materiaal, pictogrammen, ...
 - Dit gaat al veel speelbaarder zijn dan de eerste uitleg
- Leg ‘zakdoek leggen’ uit met een perfecte speluitleg. Ook na deze uitleg spelen ze kort!
 - Praat duidelijk, niet te snel, articuleer goed
 - Doe het voor
 - Benoem en gebruik het materiaal
 - Stel open vragen (“wat moet je doen als de zakdoek achter jou gelegd wordt?”)
 - Laat de “kinderen” het eerst eens voordoen voor ze beginnen spelen

Nabespreking

Wat hebben we net gedaan? Waarom lukte het spelen beter de tweede en de derde keer? (door gebruik van visuele ondersteuning, uitbeelden, duidelijke taal)

=> TIPS

- Maak zo veel mogelijk gebruik van visuele ondersteuning. Een chaotische uitleg zorgt voor misverstanden. Denk op voorhand na over je speluitleg en doe dit in duidelijke stappen, met voorbeelden (demonstreren, voorwerpen tonen ...) en herhalingen. Denk aan de ‘wiewahoewaar’.
- Zorg ervoor dat iedereen je goed kan zien en horen.
- Gebruik simpele taal. Bij moeilijke of ingewikkelde spelen: leg stap voor stap uit zodat er niet in één keer te veel informatie is om te verwerken en te onthouden.
- Verduidelijk je taal met gebaren, lichaamstaal en pictogrammen. Laat kinderen het aan elkaar uitleggen en elkaar helpen als er iets niet begrepen wordt en zorg voor interactie tijdens een uitleg.)

!!! CHECK of ze het begrepen hebben, niet door te vragen ‘hebben jullie het begrepen?’ maar door bijvoorbeeld te vragen ‘wat moet je doen als...’, zo vermijd je ja-knikkers en is dit ook een oefenkans voor de kinderen.

NOTEREN FLAP: wat nemen we mee uit dit stukje? (Duidelijke en interactieve speluitleg)

Taalkansen: aandacht voor taal (10 min)

Materiaal: /

Vorbereiding: /

Methodiek: 1 vs 1 uitdaging

Maak groepjes per 2. Elk duo kiest zelf wie van hen nummer 1 is, en wie nummer 2. Nummer 1 krijgt als opdracht om nummer 2 zoveel mogelijk woorden te laten gebruiken als antwoord op één vraag. De opdracht voor nummer 2 is om de vraag steeds met zo weinig mogelijk woorden te beantwoorden. Even tijd geven en dan terugkoppelen in grote groep:

- Wat werkte goed om de nummers 2 zoveel mogelijk te laten spreken?
- Welke vragen werkten goed, welke minder goed?

=> Open vragen zorgen voor meer interactie! Ja/nee-vragen krijgen beperkte antwoorden

De tip die hierbij hoort is: heb de hele dag aandacht voor je eigen taal. De tip reikt verder dan enkel het gebruik van open vragen:

- Spreek de hele dag en benoem alles wat je doet en ziet. Verzorg je taal.
- Daag de kinderen uit. Gebruik moeilijke woorden maar controleer of ze je begrijpen.
- Grijp elke kans om met kinderen te praten. Laat hen het onderwerp bepalen.
- Zeg en herhaal wat je doet. Herhaling zorgt dat kinderen woorden makkelijker onthouden.
- Meng je op vrije momenten (vb. tijdens het eten) tussen de kinderen en start spontane gesprekjes.

Noteer de tip op de flap (Taalkansen: aandacht voor taal)

Taalkansen: positieve feedback (10min)

Tip: als het een erg grote groep deelnemers is (meer dan 10-15), splits ze dan op in aparte, kleinere groepjes voor deze opdracht

Tip: als de verteller wel heel oncomfortabel wordt, kan je om de alinea wisselen van vrijwilliger

Materiaal: Duitstalige tekst van ‘Roodkapje’ (zie bijlage), kladpapier om in stukken te scheuren en propjes van de maken, flap met tips

Vorbereiding: /

Methodiek:

- Zet iedereen in een cirkel op de grond
- Zoek een vrijwilliger (die er een beetje weerbaar uitziet, met zichzelf kan lachen)
 - Iedereen, behalve de vrijwilliger, krijgt kladpapier en moet hier een aantal propjes van rollen
- De vrijwilliger krijgt de tekst van Roodkapje
- Terwijl de propjes gerold worden, wordt de bedoeling uitgelegd: “Iedereen luistert naar de tekst die voorgelezen wordt. “Vanaf het moment dat je een fout hoort, een hapering, een twijfel, ... mag je een propje gooien naar de verteller.”

Nabespreking:

- Vraag aan de verteller hoe dit **voelde** voor hen
- Gaf dit hen zin om verder te lezen en te praten?
- **Waarom** zouden we deze oefening gedaan hebben? Wat willen we aantonen?
 - **Geef positieve talige feedback: wijs een kind niet op zijn fouten:** dat maakt het gênant en zorgt ervoor dat ze gaan dichtklappen
 - Verbeter ze niet, laat ze het juiste woord niet herhalen
 - Wel: ga in op wat ze willen vertellen. Zo kan je het juiste woord of de juiste vorm op een natuurlijke manier aanbieden in een gesprek
- Geef **positieve feedback** als een kind zijn best doet om te spreken!
- Moedig de pogingen aan. Het vergt veel moed om te spreken in een taal die je niet helemaal beheerst

NOTEREN TIPS FLAP: wat nemen we mee uit dit stukje? (Taalkansen: positieve talige feedback)

Goed gevoel: positief met alle talen (10min)

Materiaal: Flappen, stiften/balpen

Vorbereiding: /

Methodiek: Engelse brainstorm

- Verdeel de groep in groepjes van ongeveer een 6-tal begeleiders per groepje
- Opdracht: de begeleiders moeten in hun groepje brainstormen over een (zalige) talige activiteit, die we daarna (zagezegd) gaan spelen. Maar: de groep moet de hele tijd in het Engels spreken! We willen hier geen Nederlands horen. Ze kiezen als groepje zelf voor welke leeftijd ze willen werken.
- Om de zoveel minuten voer je de druk op
 - Bv. 'The activity has to be themed and dressed up perfectly, think about the roles of the leaders and how they will be dressed up'
 - Bv.: 'I'm expecting a perfect introduction to the game, how will you convince the kids to choose your activity?'
 - Bv. De tijd opeens drastisch inkorten: 'I made a mistake with the timing, you only have 3 more minutes left to complete the activity'

Zelf ga je af en toe langs bij de groepjes om mee te brainstormen, en dit doe je volkomen in het Engels. Wanneer jij erbij bent, zullen de groepen wel Engels spreken, wanneer je er niet ben zullen ze eerder Nederlands spreken

- Negeer het als je Nederlands hoort. Trek ze terug mee in het Engels door zelf vol overtuiging Engels te praten, ook al is het met bulten en fouten. Zij zullen automatisch mee omschakelen dan.

Na een 8-tal minuten roep je iedereen samen en verklar je dat we de spellen niet gaan spelen.

Nabespreking:

- Waarom hebben we deze oefening gedaan? (om aan te tonen hoe snel en natuurlijk je overschakelt op je thuistaal)
- Hebben jullie altijd Engels gesproken? Wanneer wel/niet? (vooral WEL als de begeleider erbij kwam en mee deed)
- Hoe reageerde ik wanneer ik andere talen dan Engels hoorde? (niet rechtstreeks corrigeren of Nederlands afbreken, wel met respect voor Nederlands het gesprek ombuigen naar Engels)

De thuistaal van een kind is een deel van zijn identiteit! Dat kinderen onderling switchen naar een gemeenschappelijke thuistaal is natuurlijk en onvermijdelijk. Negatieve uitingen ten opzichte van een thuistaal zijn uit den boze, omdat je dan de identiteit van een kind aanvalt.

Wanneer taalafspraken gemaakt en verbroken worden, zoals een moment dat duidelijk in het Nederlands moet gebeuren en een kind toch Frans spreekt, verwijst je naar de gemaakte afspraak. Het verbreken van deze afspraak is het probleem, niet de taal waarin dat gebeurt.

NOTEREN TIPS FLAP: wat nemen we mee uit dit stukje? (Goed gevoel: positief met alle talen)

Deel 3: VDS visie: plaats van de thuistaal (20min)

Theorie (10 min)

Materiaal: Flap, stift

Vorbereiding: Zet de begeleiders ergens neer waar iedereen jou goed kan horen en zien.

Methodiek:

Nog een streepje theorie over het gebruik van de thuistaal op de vakantiewerking.

Noteer in dit stuk alle onderliggende woorden op een flap, met een woordje uitleg bij: het gaat om belangrijke termen.

Wat is nu de plaats van de thuistaal van kinderen en begeleiders op het speelplein? En wat is de plaats van het Nederlands?

Nederlands = de VOERTAAL van het speelplein

- Zorgt ervoor dat niemand uitgesloten wordt
- Is de taal waarin activiteiten doorgaan
- Is de taal van de werking

Wanneer kan van de voertaal afgeweken worden en wanneer niet? Wij raden aan een onderscheid te maken tussen formele en informele momenten, voor zowel begeleiders als kinderen:

Formele momenten:

- Gestructureerde momenten waarop aanbod is voorzien
- Voertaal primeert
- Voor kinderen: tijdens activiteiten, speluitleg, het toneeltje, ...
- Voor begeleiders : Idem kinderen PLUS tijdens de middag, de voor- en naopvang, evaluaties, teambuilding, ...

Informele momenten:

- Momenten waarop geen gestructureerd aanbod voorzien is
- Plaats voor de thuistaal, zo lang niemand hierdoor uitgesloten wordt
- Wel nog steeds speels proberen omvormen naar het Nederlands
- Voor kinderen: voor- en naopvang, tijdens de middag, tijdens het opruimen, tijdens zorgmomentjes, ...
- Voor begeleiders: 1-op-1-momenten, tijdens spelvoorbereiding, eigen pauzemomenten, ...

Wees je er als begeleider wel van bewust dat informele momenten van de kinderen wel formele momenten voor jou zijn! Wel kan je wijzen op taalafspraken tijdens formele momenten, en/of het gesprek op een speelse manier terug ombuigen naar het Nederlands. Leg ook steeds uit waarom je een kind vraagt Nederlands te spreken.

Let op: als vrijetijdsinitiatief moet je steeds rekening houden met de regels die opgelegd waren vanuit de gemeente. Bovenstaand zijn aanbevelingen vanuit de VDS.

Casussen (10min)

Materiaal: /

Vorbereiding:

Baken imaginaire zones af in de ruimte: een groene, een oranje en een rode.

Jij gaat situaties voorlezen, en begeleiders moeten in de zone staan die overeenkomt met hun mening.

Groen: oké

Oranje: contextafhankelijk

Rood: niet oké

- “Kinderen spreken samen Frans tijdens knutselen.”
- Begeleider roept: “NEDERLANDS!” en loopt weg.
- “Een kind vraagt iets in Arabisch en begeleider antwoordt kort in die taal.”
- “Twee kinderen spreken geheimspraak om een derde uit te sluiten.”
- Begeleider doet de volledige speluitleg in Frans “omdat het sneller gaat”.
- Kind vertelt iets belangrijk in thuistaal en heeft moeite uit te drukken.
- Begeleider zet groep in strafbank omdat ze geen Nederlands spraken.
- Een begeleider helpt 1 kind in thuistaal die eerste dag bang is.

Nabespreking

- Het verschil tussen thuistaal vs. uitsluiten
- Wat écht schadelijk is (straffen, roepen, verbieden)
- Dat context belangrijk is
- Dat “voertaal bewaken” altijd nuance vraagt

TIPS:

1. Zelf in het Nederlands blijven praten
Je hoeft de thuistaal van het kind niet over te nemen.
→ Door *jij* in de voertaal te blijven, volgen kinderen vanzelf vaker.
→ Zéker bij kleuters en middenbouw.
2. Thuistaal erkennen zonder overnemen
“Ah, dat vertel je in het Arabisch? Goed zo. Ik zeg het eens in het Nederlands.”
→ Erkenning zonder verbod.
→ Kind voelt zich gezien én kan mee in de voertaal.
3. Uitleg geven over waarom de voertaal nodig is (uitleg voor kinderen (en soms ouders)):
 - Iedereen moet mee zijn met het spel.”
 - “De speluitleg is in één taal voor iedereen.”
 - “Niet iedereen verstaat Frans, dus we gebruiken Nederlands samen.”
 → *Transparantie voorkomt misverstanden.*
4. Grenzen stellen bij uitsluiten
 - Als kinderen bewust een andere taal gebruiken om iemand uit te sluiten of “geheimpjes” te houden → dan is **het uitsluiten** het probleem, niet de taal.
→ “Het is niet oké dat je hem buitensluit. Je mag alles zeggen, maar wel zodat iedereen mee is.”

Deze aanpakken creëren veiligheid, duidelijkheid, leerkansen, verbinding tussen kinderen

Terugkoppeling (10min)

Terugblik:

- Overlopen 5 tips talige bglhouding advh poster (laat de groep zelf uitleggen wat elke tip betekent)
- Overlopen theorie driehoek taaldoelstellingen (laat de groep zelf uitleggen waar de driehoek voor staat)

Vraag of er nog concrete vragen, situaties, onduidelijkheden zijn rond meertaligheid en talen op het speelplein.

Evaluatie (5min)

Materiaal: Flappen, post-its, balpennen

Vorbereiding: Maak drie flappen klaar: eentje met daarop 'Onthouden', eentje met daarop 'Toepassen', en eentje met daarom 'Kende ik al'.

Methodiek:

De begeleiders krijgen elk 3 post-its en een balpen. Ze mogen op de post-it's de volgende vragen beantwoorden;

- Wat zijn dingen die je vandaag hebt gezien, die je volgende vakantie zal toepassen?
- Wat neem je zeker mee?
- Zijn er dingen die je al kende?

Nadien plakken ze het antwoord bij de juiste flap. Je kan hen laten toelichten wat ze schreven, en waarom. Bij de 'Onthouden' kan je vragen wat ze nodig hebben om iets toe te passen in de praktijk, bij 'toepassen' kan je vragen hoe ze dit concreet plannen te doen.

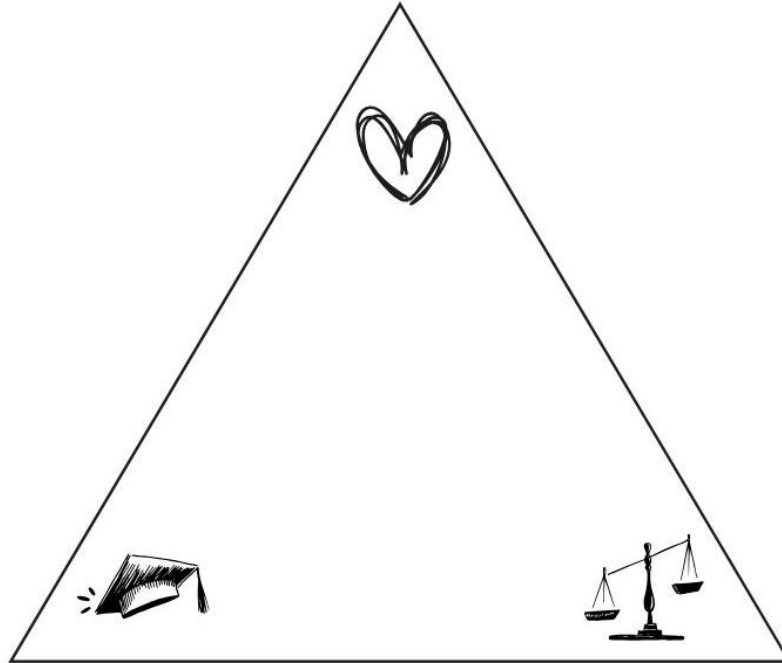
Bijlagen

Studeert iets met talen	Loopt nooit rond zonder verkleedkleden	Kent alle kinderen na 1 dag	Spreekt thuis/bij familie een andere taal dan het Nederlands
Beschouwt het speelplein als hun tweede thuis	Doet de allerleukste speluitleg	Heeft aandacht voor de stille, verlegen kindjes	Zorgt ervoor dat alles altijd opgeruimd is
Kan meer dan drie talen	Is op Erasmus/ uitwisseling geweest	Is echt heel goed in toneeltjes	Is niet in België geboren

Studeert iets met talen	Loopt nooit rond zonder verkleedkleden	Kent alle kinderen na 1 dag	Spreekt thuis/bij familie een andere taal dan het Nederlands
Beschouwt het speelplein als hun tweede thuis	Doet de allerleukste speluitleg	Heeft aandacht voor de stille, verlegen kindjes	Zorgt ervoor dat alles altijd opgeruimd is
Kan meer dan drie talen	Is op Erasmus/ uitwisseling geweest	Is echt heel goed in toneeltjes	Is niet in België geboren

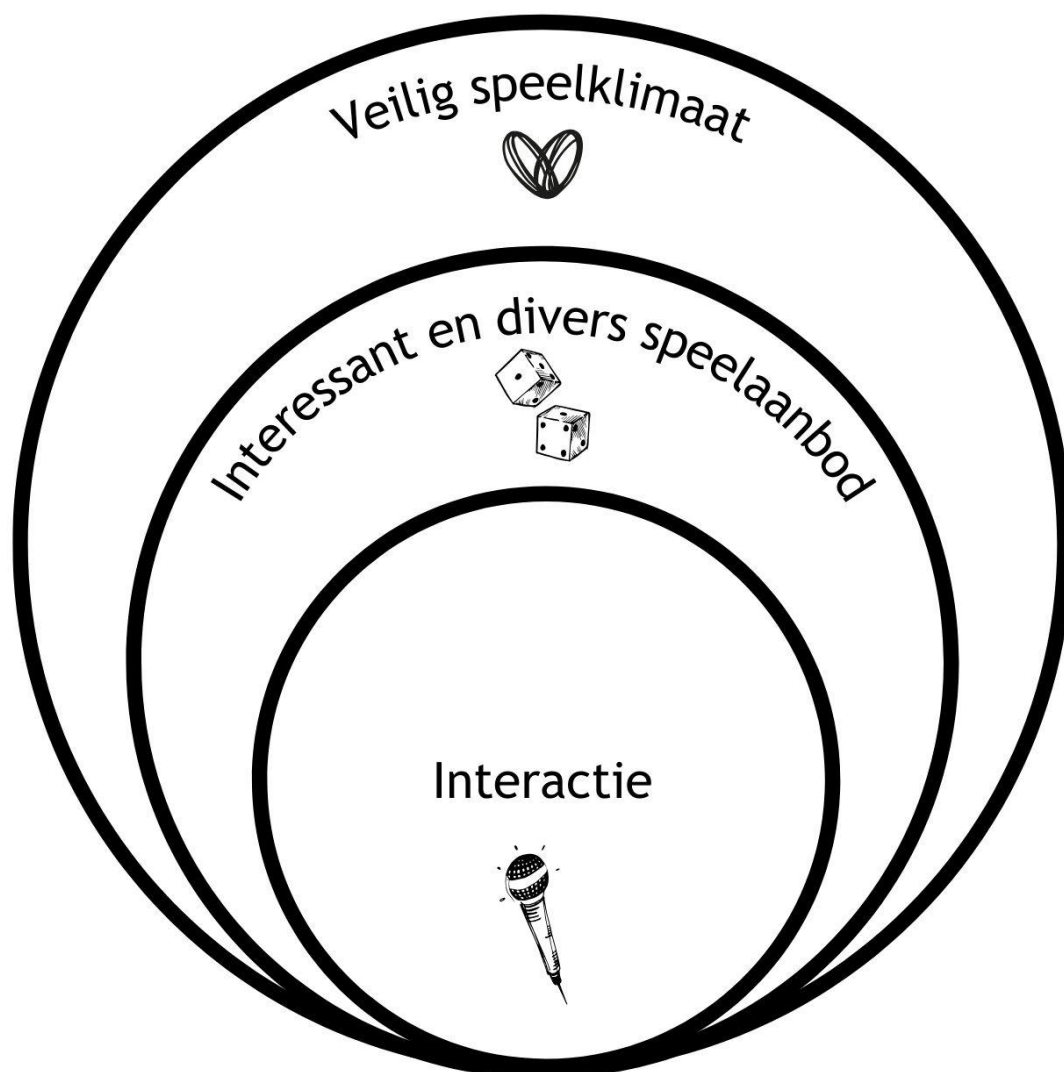
Taaldoelstellingen

Iedereen kan meespelen

Taalstimulering/
oefenkansen NL

Voertaal bewaken

Iedereen kan meespelen

Voertaal bewaken

Taalstimulering / oefenkanalen NL

Ein kleines Mädchen, Rotkäppchen, dem seine Großmutter einst eine rote Kappe geschenkt hat, wird von der Mutter geschickt, der in einem Haus im Wald wohnenden, bettlägerig kranken Großmutter einen Korb mit Leckereien (Kuchen und Wein) zu bringen. Die Mutter warnt Rotkäppchen eindringlich, es solle nicht vom Weg abgehen. Im Wald lässt es sich auf ein Gespräch mit einem Wolf ein. Dieser horcht Rotkäppchen aus und macht es auf die schönen Blumen auf einer nahen Wiese aufmerksam, worauf Rotkäppchen beschließt, noch einen Blumenstrauß zu pflücken, der Warnung der Mutter zum Trotz.

Der Wolf eilt geradewegs zur Großmutter und frisst sie. Er legt sich in deren Nachthemd in ihr Bett und wartet auf Rotkäppchen. Bald darauf erreicht Rotkäppchen das Haus, tritt ein, und begibt sich an (bei den Großmutters Bett. Dort wundert sich Rotkäppchen über die Gestalt ihrer Großmutter, erkennt aber nicht den Wolf, bevor es ebenfalls gefressen wird.

Großmutter und Rotkäppchen werden aber von einem Jäger aus dem Bauch des Wolfes befreit. Der Jäger füllt dem Wolf stattdessen Steine in den Bauch. Wegen des Gewichts der Steine kann der Wolf nicht fliehen und stirbt.

Rode draadspel:

- Elke begeleider krijgt een bingokaart aan het begin van de week
- Wie krijgt als eerste een horizontale, verticale of schuine lijn vol?
- Om iets af te strepen moet je kunnen bewijzen dat je iets (niet) gedaan hebt
- HA bepaalt of het afstrepen van iets mag of niet
- Er kunnen meerdere begeleiders bij in de jury zitten met de hoofdleiding

Bingo als activiteit:

- Spelleider heeft alle tips op aparte papiertjes in een grote kom en trekt er één voor één eentje uit. Tip: druk de eerste bingokaart een keer extra af en verknip deze tot kaartjes.
- De getrokken tip wordt voorgelezen. Wie van zichzelf vindt dat deze van toepassing is op hen, mag de tip afstrepen.
- Wie een tip afstreept moet dit luid duidelijk maken.
- Optie: wie een tip afstreept moet verplicht de tip uitleggen
- Optie: wie een tip afstreept moet verlicht een voorbeeld geven van die tip, van die week
- Wie als eerste een horizontale, verticale of schuine lijn vol heeft, wint

Extreme versie voor gevorderden:

- Begeleiders lezen zelf en strepen af waar ze al dagelijks rekening mee houden
- Wie is de talige begeleidersheerser?

Het bonusvakje is leeg en mag sowieso afgestreept worden

TALIGE BEGELEIDERSBINGO

Ik corrigeer gemaakte fouten niet rechtstreeks	Ik benoem wat ik doe en zie.	Ik stel veel open vragen	Ik herhaal veel	Tijdens vrije momenten start ik gesprekken met kinderen
Ik doe mijn speluitleg in een rustige omgeving	Mijn speluitleg is gestructureerd	Ik let op mijn tempo tijdens de speluitleg	Visuele ondersteuning bij de speluitleg	Ik doe mijn spel steeds voor
Ik kleeft mijn spel in een thema	Ik bestraf het spreken van andere talen niet		Ik maak taalafspraken met de kinderen	Ik hou zoveel mogelijk vast aan het NL
Ik heb geduld wanneer kinderen woorden zoeken	Ik ken veel kinderen, hun naam, hobby's, huisdieren, ...	Alle kinderen weten wie ik ben	Ik speel kennismakings-spelletjes	Ik speel zelf altijd mee
Ik heb aandacht voor stille kinderen	Na de speluitleg: testronde spelen met kinderen	Ik beperk mijn gebruik van dialect bij de kinderen	Ik buig anderstalige gesprekken om naar NL	Ik spreek zoveel mogelijk NL tegen de kinderen

TALIGE BEGELEIDERSBINGO

Ik corrigeer gemaakte fouten niet rechtstreeks	Tijdens vrije momenten start ik gesprekken met kinderen	Ik herhaal veel	Ik bestraf het spreken van andere talen niet	Ik spreek zoveel mogelijk NL tegen de kinderen
Ik let op mijn tempo tijdens de speluitleg	Ik benoem wat ik doe en zie.	Mijn speluitleg is gestructureerd	Ik maak taalafspraken met de kinderen	Ik buig anderstalige gesprekken om naar NL
Ik speel zelf altijd mee	Ik doe mijn speluitleg in een rustige omgeving		Ik doe mijn spel steeds voor	Ik hou zoveel mogelijk vast aan het NL
Ik heb geduld wanneer kinderen woorden zoeken	Ik kleeft mijn spel in een thema	Ik ken veel kinderen, hun naam, hobby's, huisdieren, ...	Ik speel kennismakings-spelletjes	Visuele ondersteuning bij de speluitleg
Ik heb aandacht voor stille kinderen	Na de speluitleg: testronde spelen met kinderen	Ik stel veel open vragen	Alle kinderen weten wie ik ben	Ik beperk mijn gebruik van dialect bij de kinderen

TALIGE BEGELEIDERSBINGO

Ik corrigeer gemaakte fouten niet rechtstreeks	Ik speel zelf altijd mee	Ik kleeft mijn spel in een thema	Ik beperk mijn gebruik van dialect bij de kinderen	Ik doe mijn speluitleg in een rustige omgeving
Visuele ondersteuning bij de speluitleg	Alle kinderen weten wie ik ben	Ik benoem wat ik doe en zie.	Ik herhaal veel	Ik buig anderstalige gesprekken om naar NL
Ik heb geduld wanneer kinderen woorden zoeken	Ik stel veel open vragen		Ik let op mijn tempo tijdens de speluitleg	Ik hou zoveel mogelijk vast aan het NL
Ik doe mijn spel steeds voor	Ik ken veel kinderen, hun naam, hobby's, huisdieren, ...	Mijn speluitleg is gestructureerd	Ik speel kennismakings- spelletjes	Ik spreek zoveel mogelijk NL tegen de kinderen
Tijdens vrije momenten start ik gesprekken met kinderen	Ik bestraf het spreken van andere talen niet	Ik heb aandacht voor stille kinderen	Na de speluitleg: testronde spelen met kinderen	Ik maak taalafspraken met de kinderen

TALIGE BEGELEIDERSBINGO

Ik corrigeer gemaakte fouten niet rechtstreeks	Na de speluitleg: testronde spelen met kinderen	Ik bestraf het spreken van andere talen niet	Ik herhaal veel	Alle kinderen weten wie ik ben
Mijn speluitleg is gestructureerd	Ik heb aandacht voor stille kinderen	Tijdens vrije momenten start ik gesprekken met kinderen	Ik benoem wat ik doe en zie.	Ik spreek zoveel mogelijk NL tegen de kinderen
Ik maak taalafspraken met de kinderen	Ik stel veel open vragen		Ik doe mijn speluitleg in een rustige omgeving	Ik hou zoveel mogelijk vast aan het NL
Visuele ondersteuning bij de speluitleg	Ik ken veel kinderen, hun naam, hobby's, huisdieren, ...	Ik beperk mijn gebruik van dialect bij de kinderen	Ik speel kennismakings- spelletjes	Ik speel zelf altijd mee
Ik heb geduld wanneer kinderen woorden zoeken	Ik let op mijn tempo tijdens de speluitleg	Ik buig anderstalige gesprekken om naar NL	Ik kleeid mijn spel in een thema	Ik doe mijn spel steeds voor

TALIGE BEGELEIDERSBINGO

Ik corrigeer gemaakte fouten niet rechtstreeks	Ik spreek zoveel mogelijk NL tegen de kinderen	Mijn speluitleg is gestructureerd	Ik maak taalafspraken met de kinderen	Ik buig anderstalige gesprekken om naar NL
Ik herhaal veel	Ik beperk mijn gebruik van dialect bij de kinderen	Ik doe mijn spel steeds voor	Alle kinderen weten wie ik ben	Ik benoem wat ik doe en zie.
Ik heb geduld wanneer kinderen woorden zoeken	Visuele ondersteuning bij de speluitleg		Ik heb aandacht voor stille kinderen	Ik doe mijn speluitleg in een rustige omgeving
Ik stel veel open vragen	Ik ken veel kinderen, hun naam, hobby's, huisdieren, ...	Tijdens vrije momenten start ik gesprekken met kinderen	Ik bestraf het spreken van andere talen niet	Ik hou zoveel mogelijk vast aan het NL
Ik let op mijn tempo tijdens de speluitleg	Ik kleed mijn spel in een thema	Ik speel kennismakings-spelletjes	Ik speel zelf altijd mee	Na de speluitleg: testronde spelen met kinderen

TALIGE BEGELEIDERSBINGO

Ik corrigeer gemaakte fouten niet rechtstreeks	Ik buig anderstalige gesprekken om naar NL	Ik kleed mijn spel in een thema	Ik beperk mijn gebruik van dialect bij de kinderen	Visuele ondersteuning bij de speluitleg
Ik heb aandacht voor stille kinderen	Ik stel veel open vragen	Mijn speluitleg is gestructureerd	Tijdens vrije momenten start ik gesprekken met kinderen	Ik spreek zoveel mogelijk NL tegen de kinderen
Ik doe mijn speluitleg in een rustige omgeving	Ik ken veel kinderen, hun naam, hobby's, huisdieren, ...		Ik herhaal veel	Ik maak taalafspraken met de kinderen
Ik heb geduld wanneer kinderen woorden zoeken	Ik benoem wat ik doe en zie.	Alle kinderen weten wie ik ben	Ik hou zoveel mogelijk vast aan het NL	Na de speluitleg: testronde spelen met kinderen
Ik bestraf het spreken van andere talen niet	Ik speel zelf altijd mee	Ik doe mijn spel steeds voor	Ik let op mijn tempo tijdens de speluitleg	Ik speel kennismakings-spelletjes

TALIGE BEGELEIDERSBINGO

Ik corrigeer gemaakte fouten niet rechtstreeks	Ik let op mijn tempo tijdens de speluitleg	Ik stel veel open vragen	Mijn speluitleg is gestructureerd	Ik doe mijn spel steeds voor
Ik beperk mijn gebruik van dialect bij de kinderen	Alle kinderen weten wie ik ben	Ik spreek zoveel mogelijk NL tegen de kinderen	Ik speel zelf altijd mee	Ik bestraf het spreken van andere talen niet
Na de speluitleg: testronde spelen met kinderen	Tijdens vrije momenten start ik gesprekken met kinderen		Ik benoem wat ik doe en zie.	Ik hou zoveel mogelijk vast aan het NL
Ik heb geduld wanneer kinderen woorden zoeken	Ik maak taalafspraken met de kinderen	Visuele ondersteuning bij de speluitleg	Ik speel kennismakings-spelletjes	Ik heb aandacht voor stille kinderen
Ik doe mijn speluitleg in een rustige omgeving	Ik ken veel kinderen, hun naam, hobby's, huisdieren, ...	Ik buig anderstalige gesprekken om naar NL	Ik herhaal veel	Ik kleeft mijn spel in een thema

TALIGE BEGELEIDERSBINGO

Ik corrigeer gemaakte fouten niet rechtstreeks	Ik stel veel open vragen	Ik doe mijn speluitleg in een rustige omgeving	Tijdens vrije momenten start ik gesprekken met kinderen	Na de speluitleg: testronde spelen met kinderen
Ik let op mijn tempo tijdens de speluitleg	Ik herhaal veel	Ik heb aandacht voor stille kinderen	Ik speel zelf altijd mee	Ik beperk mijn gebruik van dialect bij de kinderen
Ik buig anderstalige gesprekken om naar NL	Ik benoem wat ik doe en zie.		Ik speel kennismakings-spelletjes	Ik hou zoveel mogelijk vast aan het NL
Ik doe mijn spel steeds voor	Ik heb geduld wanneer kinderen woorden zoeken	Ik ken veel kinderen, hun naam, hobby's, huisdieren, ...	Mijn speluitleg is gestructureerd	Alle kinderen weten wie ik ben
Ik kleeft mijn spel in een thema	Visuele ondersteuning bij de speluitleg	Ik bestraf het spreken van andere talen niet	Ik maak taalafspraken met de kinderen	Ik spreek zoveel mogelijk NL tegen de kinderen

TALIGE BEGELEIDERSBINGO

Ik corrigeer gemaakte fouten niet rechtstreeks	Mijn speluitleg is gestructureerd	Na de speluitleg: testronde spelen met kinderen	Ik speel zelf altijd mee	Ik bestraf het spreken van andere talen niet
Ik ken veel kinderen, hun naam, hobby's, huisdieren, ...	Ik doe mijn speluitleg in een rustige omgeving	Ik benoem wat ik doe en zie.	Tijdens vrije momenten start ik gesprekken met kinderen	Ik spreek zoveel mogelijk NL tegen de kinderen
Alle kinderen weten wie ik ben	Ik herhaal veel		Ik stel veel open vragen	Ik maak taalafspraken met de kinderen
Ik heb geduld wanneer kinderen woorden zoeken	Ik kleeft mijn spel in een thema	Visuele ondersteuning bij de speluitleg	Ik buig anderstalige gesprekken om naar NL	Ik beperk mijn gebruik van dialect bij de kinderen
Ik let op mijn tempo tijdens de speluitleg	Ik hou zoveel mogelijk vast aan het NL	Ik speel kennismakings- spelletjes	Ik heb aandacht voor stille kinderen	Ik doe mijn spel steeds voor

TALIGE BEGELEIDERSBINGO

Ik corrigeer gemaakte fouten niet rechtstreeks	Ik doe mijn spel steeds voor	Ik kleed mijn spel in een thema	Ik heb aandacht voor stille kinderen	Ik stel veel open vragen
Ik maak taalafspraken met de kinderen	Ik beperk mijn gebruik van dialect bij de kinderen	Ik let op mijn tempo tijdens de speluitleg	Ik spreek zoveel mogelijk NL tegen de kinderen	Ik bestraf het spreken van andere talen niet
Mijn speluitleg is gestructureerd	Ik ken veel kinderen, hun naam, hobby's, huisdieren, ...		Tijdens vrije momenten start ik gesprekken met kinderen	Ik hou zoveel mogelijk vast aan het NL
Ik heb geduld wanneer kinderen woorden zoeken	Ik benoem wat ik doe en zie.	Ik herhaal veel	Ik speel kennismakings- spelletjes	Ik speel zelf altijd mee
Alle kinderen weten wie ik ben	Visuele ondersteuning bij de speluitleg	Na de speluitleg: testronde spelen met kinderen	Ik doe mijn speluitleg in een rustige omgeving	Ik buig anderstalige gesprekken om naar NL

Korte zelfreflectie-methodieken voor begeleiders

Een samenwerking tussen vzw 'de Rand' en Vlaamse Dienst Speelpleinwerk vzw

Een moment inlassen om de begeleiders zelf te laten nadenken over hun talige begeleidershouding is een goede manier om de vinger aan de pols te houden. Omdat tijd meestal niet in overschot is op een vrijetijdsinitiatief vind je hieronder een aantal korte, simpele methodieken die je makkelijk kan toepassen tijdens bijvoorbeeld een avondvergadering. De opdracht is bij alle methodieken dezelfde: bekijk de tips rond talige begeleidershouding en denk voor jezelf na waar jij staat in het toepassen ervan.

Timing:

10-15 minuten

Sessiedoelstellingen:

- De tips rond talige begeleidershouding worden opgefrist
- De begeleiders denken na over hun eigen talige begeleidershouding

Achtergrondinfo voor de sessiegever:

- Korte, snelle methodieken voor op het einde van een dag of week
- Begin altijd met het overlopen en herhalen van de tips voor een goede talige begeleidershouding (bijvoorbeeld de poster). Zorg ervoor dat iedereen mee is en weet wat elke tip inhoudt. Nadien kies je 1 van de mogelijke reflectiemethodieken.
- Bij elke methodiek staat of het een rustige is, of een actievere. Kies een die op dat moment past bij de ploeg.

Dixit kaarten (rustig)

Materiaal: Dixit kaarten

Vorbereiding: /

Methodiek:

Verspreid de Dixit kaarten over de tafel waar alle begeleiders ze kunnen zien, met de afbeeldingen zichtbaar. Voor elke vraag kiezen zij een Dixit-kaart die voor hen het antwoord beschrijft. Nadien volgt een rondje waarbij iedereen de gekozen kaart toont en uitlegt waarom.

Mogelijke vragen:

- Hoe goed begrijp je de talige begeleidershouding-tips inhoudelijk?
- Hoe sta jij tegenover/hoe voel jij je bij het concept van de talige begeleidershouding?
- Hoe goed lukte het jou om vandaag/deze week de tips toe te passen?
- Kies een kaart die past bij een hoogtepunt van de week (rond omgang met meertaligheid)
- Kies een kaart die past bij een dieptepunt van de week (rond omgang met meertaligheid)

Tijdslijn-grafiek (rustig)

Materiaal: Kladpapieren, schrijfgerief, dag- of weekplanning

Vorbereiding: Leg alles klaar op een tafel of schrijffoppervlak

Methodiek:

Laat de begeleiders twee assen tekenen op papier: de horizontale stelt het dag- of weekverloop voor, de verticale stelt voor hoe makkelijk/moeilijk zij het vonden om een talige begeleidershouding aan te nemen. Zet op de horizontale as een aantal herkenningpunten (zoals dagen van de week, of uren van de dag), en doe dit ook op de verticale (helemaal bovenaan = super mega talige begeleidershouding, helemaal onderaan = aiaiai).

Geef de begeleiders even de tijd om dit individueel voor zichzelf te maken en bespreek nadien in groep:

- Waar zitten de pieken en dalen? Hoe komt dit?
- Wat heb je nodig om meer pieken te bereiken?
- Wat heb je nodig om minder dalen te hebben?
- Vergelijk de grafieken van de begeleiders met elkaar: zijn er overeenkomsten? Of net grote verschillen? Welke? Hoe komt dit?

Handafdruk (rustig)

Materiaal: Kladpapieren, stiften

Vorbereiding: /

Methodiek:

Laat elke begeleider zijn hand op een papier leggen en met stift de omtrek ervan overtekenen.

Nadien schrijft de begeleider in elke vinger:

- Duim: welke tip die makkelijk in de praktijk omzet, waar die goed in is
- Wijsvinger: de naam van een andere begeleider die echt goed is in de talige begeleidershouding (iemand aanwijzen)
- Middelvinger: een fuck-it momentje, iets waar die het moeilijk mee had
- Ringvinger: een leuk momentje
- Pink: pinky promise, waar de begeleider aan belooft te werken/belooft te doen in de toekomst

Overloop nadien in groep de antwoorden en bespreek deze.

Voorwerp kiezen (actief)

Materiaal: Een materiaalkot

Vorbereiding: /

Methodiek:

De begeleiders krijgen 3 minuten om een voorwerp te gaan zoeken/kiezen dat voor hen beschrijft hoe hun dag/week op vlak van talige begeleidershouding was. Nadien stelt iedereen om de beurt zijn voorwerp voor en legt uit waarom die het gekozen heeft. Als de uitleg kort is, stel dan bijvragen zoals:

- Is dat positief of niet?
- Wat zou beter kunnen?
- Wat ging vlot?
- Waar wil je zelf nog aan werken of in groeien?

Spreek voor uzelf (actief)

Materiaal: /

Vorbereiding: /

Methodiek:

De begeleiders zitten per twee en leggen elkaar uit hoe hun week was met betrekking tot de talige begeleidershouding-tips. Nadien legt de ene partner voor de andere uit hoe diens week was aan de hele groep, en omgekeerd. De groep mag bijvragen stellen die de verteller correct moet proberen antwoorden.

Complimentenketting (actief)

Materiaal: Genoeg ruimte, een opgeblazen ballon

Vorbereiding: Minder 'populaire' begeleiders? Zorg ervoor dat jijzelf voor elke begeleider al een compliment in je achterhoofd hebt. Wanneer de groep aarzelt of nergens op kan komen, kan jij dit compliment lanceren.

Methodiek:

Alle begeleiders staan recht in een cirkel. Iemand begint en slaat de ballon in de lucht. Iemand anders vangt hem. De persoon die de ballon vangt, krijgt van de groep een compliment met betrekking tot diens talige begeleidershouding. Voorbeelden van complimenten:

- Jij kent alle kindjes
- Alle kindjes kennen jou
- Jij hebt veel geduld wanneer een kindje een woord zoekt in het Nederlands
- Jouw speluitleg is super gestructureerd/duidelijk/ingekleed/visueel
- Jij doet veel babbeltjes met de kinderen
- Jij bent goed in het stellen van open vragen aan de kinderen
- Tijdens de vrije momenten zit jij altijd tussen de kinderen te praten met hen
- Jij maakt zeer duidelijke taalafspraken
- Jij doet echt je best om vast te houden aan het Nederlands
- Jij hebt altijd oog voor de stille kinderen
- Jij speelde een kennismakingsspelletje met de kinderen
- ...

Talige items om toe te voegen aan evaluatiedocumenten

Een samenwerking tussen vzw 'de Rand' en Vlaamse Dienst Speelpleinwerk vzw

Deze lijntjes toevoegen aan je reeds bestaande evaluatiedocumenten verankeren de tips voor een talige begeleidershouding in het DNA van jouw organisatie. Het zijn vaak zaken die een goede, betrokken begeleider sowieso al doet en zijn gelinkt aan de tips van een goede talige begeleidershouding. De focus ligt op een houding die werkt aan de drie mogelijke doelstellingen van bewust omgaan met taal: ervoor zorgen dat iedereen mee kan spelen, oefenkansen Nederlands creëren én het Nederlands als voertaal van je werking bewaken.

Begeleiders

- Je weet wie de kinderen zijn en zij weten wie jij bent (meer dan enkel namen)
- Tijdens de middag zit je tussen de kinderen en ga je met hen in gesprek
- Je hebt oog voor elk kind, ook zij die wat stiller of alleen zijn
- Je gaat positief om met andere thuistalen van kinderen
- Je verbetert taalfouten van kinderen niet rechtstreeks, maar verwerkt het juiste woord in je antwoord
- Je integreert de 5 sterren in je speluitleg¹

Hoofdleiding

- Je gaat respectvol om met andere thuistalen van kinderen, ouders en begeleiders
- Je verbetert eventuele taalfouten niet rechtstreeks, maar verwerkt het juiste woord in je antwoord
- Je hebt oog voor het Nederlands als verbindende voertaal

¹ Deze vorming kan gegeven worden door VDS vzw. Ze bestaat ook in een doe-het-zelf-vorm in het pakket rond Talige Begeleidershouding. Contacteer in beide gevallen VDSinfo@speelplein.net voor meer info! De poster met een overzicht van de elementen vind je op speelplein.net.

Zelfanalyse: een goede talige begeleidershouding op onze werking

Een samenwerking tussen vzw 'de Rand' en Vlaamse Dienst Speelpleinwerk vzw

Deze reflectiemethodiek heeft een dubbele functie. Enerzijds is het een manier om begeleiders op een laagdrempelige manier te laten nadenken over hun eigen talige begeleidershouding. Anderzijds biedt het ook een inkijk op jullie sterktes en zwaktes op vlak van talige begeleidershouding als team. Het uitgangspunt is dat de begeleiders al op de hoogte zijn van de 5 tips rond een goede talige begeleidershouding en de kans hebben gehad om deze toe te passen tijdens de werking.

Timing:

+/- 30 minuten (afhankelijk van de grootte van de groep begeleiders)

Sessiedoelstellingen:

- De begeleiders reflecteren over de sterktes en zwaktes in hun talige begeleidershouding
- De begeleiders bespreken eventuele moeilijkheden en helpen elkaar
- Jullie brengen in beeld waar jullie als team staan in het aannemen van een talige begeleidershouding

Achtergrondinfo voor de sessiegever:

Alvorens je deze oefening doet, moeten de begeleiders op de hoogte zijn van de 'tips talige begeleidershouding' en de kans gekregen hebben om deze toe te passen.

Te voorzien materiaal:

- De 5 tips voor een goede talige begeleidershouding: elk op een apart A4'tje genoteerd
- Post-its in twee kleuren (idealiter groen en rood)
- Balpenen of stiften (1 per begeleiders)

Intro (5min)

Herhaling tips

Materiaal: De 5 A4'en met op elke pagina 1 tip:

- Goed gevoel: veiligheid en vertrouwen
- Goed gevoel: positief met alle talen
- Duidelijke en interactieve speluitleg
- Taalkansen: aandacht voor taal
- Taalkansen: positieve taalfeedback

Vorbereiding: Hang de 5 papieren met de tips op omhoog zodat iedereen ze kan lezen.

Methodiek: Overloop de tips een voor een: wie kan kort uitleggen wat ze betekenen? Laat de uitleg zoveel mogelijk uit de groep komen en stuur bij waar nodig. Niet elke tip moet aan bod komen: een breed idee van elke tip krijgen, volstaat.

- Goed gevoel: veiligheid en vertrouwen
 - Een kind dat zich veilig voelt en de omgeving vertrouwt, heeft de ruimte om een nieuwe taal op te pikken en nieuwe woorden te gebruiken. Bovendien is het ook gewoon belangrijk voor het welzijn van het kind op de werking!
 - *Zorg voor een warm welkom. Wees herkenbaar.*
 - *Speel kennismakingsspelletjes. Doe dat ook als kinderen later aansluiten bij de groep.*
 - *Leer de kinderen kennen. Toon interesse in hun leefwereld en stel vragen.*
 - *Heb aandacht voor stille kinderen. Sommige kinderen durven in een groep of in een andere taal niet veel zeggen.*
- Goed gevoel: positief met alle talen
 - Respecteer thuistalen en waardeer elke moedertaal. De thuistaal is een deel van de identiteit van een kind. Hier negatief mee omgaan is ontoelaatbaar, omdat je dan een deel van het kind aanvalt.
 - *Bestraf andere talen niet. Pik in en buig om naar het Nederlands.*
 - *Maak taalafspraken met kinderen, jongeren, begeleiders en ouders.*
- Duidelijke en interactieve speluitleg
 - Voor een kind is niks zo stom en verwarrend als niet eens begrijpen wat je gaat doen. Zorg voor een duidelijk gestructureerde speluitleg waarbij je dingen uitbeeldt, materiaal gebruikt, en voldoende voordoet wat de bedoeling is. Zorg voor voldoende herhaling, stel open vragen en betrek het publiek!
 - *Bereid je activiteit goed voor. Breng structuur in je uitleg en oefen op voorhand.*
 - *Zorg dat de kinderen rustig zijn en je goed kunnen zien en horen.*
 - *Ondersteun visueel. Gebruik gebaren. Leg stap voor stap uit.*
 - *Benoem en gebruik de materialen die jullie gebruiken.*
 - *Doe dingen voor of laat ze voordoen.*
 - *Stel open controlevragen.*
 - *Herhaal en leg met andere of transparante woorden uit.*
 - *Laat kinderen de uitleg herhalen en speel een testronde.*
 - *Vertaal indien nodig individueel. Herhaal in het Nederlands.*
- Taalkansen: aandacht voor taal
 - Verzorg je taal. Vermijd dialect en articuleer goed.
 - Vermijd figuurlijk taalgebruik, want je zegt iets anders dan je bedoelt.
 - Zet in op kleine gesprekjes, benoem alles wat je ziet en doet. Wees Kabouter Kwebbel!
 - *Bied rijke taal aan. Praat en herhaal veel. Herhaling zorgt dat kinderen woorden makkelijker onthouden. Laat de kinderen het onderwerp bepalen.*
 - *Benoem alles wat je ziet en doet.*
 - *Daag de kinderen en jongeren uit met moeilijke woorden maar controleer of ze je begrijpen.*
 - *Stel open vragen om spreekkansen te bieden (wat, wie, waar, wanneer, hoe, waarom ...). Geef voldoende tijd om te antwoorden.*
- Taalkansen: positieve taalfeedback
 - Verbeter taalfouten niet. Geef positieve taalfeedback door te reageren met de juiste woorden in het Nederlands. Lok opnieuw een spreekkans uit.
 - *Moedig aan om Nederlands te spreken. Oordeel niet als een kind talen mixt.*

Zelfreflectie en analyse (20min)

Invullen van de post-its

Materiaal: 5 papieren met de tips op, post-its (groen en rood), balpennen of stiften

Vorbereiding: /

Methodiek:

Geef elke begeleider 2 groene en 2 rode post-its. Zij gaan nu individueel op zoek naar concrete voorbeelden en situaties bij de tips, uit hun eigen ervaringen die dag/week.

Op elke groene post-it schrijven ze een voorbeeld van een situatie waarin ze het goed hebben gedaan. Op elke rode post-it schrijven ze een situatie die wat moeilijker ging, of waar ze anders hebben gereageerd dan eigenlijk zou moeten. Als ze daar klaar mee zijn mogen ze de post-its op het papier bij de desbetreffende tip plakken.

Bespreking en analyse

Nadien in groep bespreken:

- Inzoomen op een aantal post-its/situaties en verder bespreken: wat liep er goed/minder goed? Waarom is het goed gelopen? Hoe had je het anders kunnen aanpakken (als het een rode is)? Elkaar tips laten geven en laten inspireren.
- Bij welk thema plakken de meeste goeie voorbeelden?
- Welk thema is moeilijker voor de groep?
- Van welk thema zijn er geen voorbeelden? Hoe komt dit?
- Casussen rond de omgang met meertaligheid die ze graag willen bespreken, of vragen?

Afronding (5min)

Vier woorden

Simpel en efficiënt: laat elke begeleider in 4 woorden beschrijven wat ze meenemen na deze sessie. Geef ze even bedenktijd en ga dan de groep rond.

Vorming duidelijke en visuele speluitleg

Een samenwerking tussen vzw 'de Rand' en Vlaamse Dienst Speelpleinwerk vzw

Timing:

1u30

Sessiedoelstellingen:

- Korte herhaling principes 'talige begeleidershouding'
- Een duidelijke, interactieve en taalstimulerende speluitleg geven
- Op maat van jeugdwerkbegeleiders en zo concreet mogelijk inoefenen en beleven in plaats van (te veel) theorie
- Kritisch nadenken over de eigen spelfiches

Achtergrondinfo voor de sessiegever:

- Deze workshop is bedoeld als opvolger van de workshop rond 'talige begeleidershouding'.
- Het is handig als er al een weekplanning klaar is en meegenomen kan worden. Zo kunnen de deelnemers een speluitleg maken die ze nadien effectief kunnen gebruiken. Vraag dit op voorhand na!
- Meer dan een uur tijd? Dit zijn uitbreidingsopties:
 - Laat de deelnemers meteen aan de slag gaan met feedback en een tweede speluitleg voorbereiden en voorstellen!
 - Sta langer stil bij de tips rond 'talige begeleidershouding'

Te voorzien materiaal:

- Ra(n)d van fortuin bijlagen: de tips op halve A4'en (2 afb per bladzijde, recto verso), de vuistregels op A4 (NIET recto verso) en het rad zelf op A3
- Poster met 5 tips rond talige begeleidershouding op A3 (bijlage)
- Een sjaaltje/stoffen zakdoek
- De begeleiders moeten hun spelvoorbereidingen/weekplanning meenemen!
- (Blanco) spelfiches/voorbereidingsdocumenten meenemen. Ongeveer 1 per 3 deelnemers
- Fata Speelgana poster op A3 (bijlage)
- Balpennen/stiften
- Posters/flappen
- Post-its
- Verkleedkledij
- Een groot oppervlak waarop dingen opgehangen kunnen worden: een whiteboard, een muur, ...

Timing	Onderdeel
10min	Energizer + kennismaking

20 min	Deel 1: Opfrisser talige begeleidershouding: ra(n)d van fortuin
10 min	Deel 2: Theorie duidelijke, visuele speluitleg
30 min	Deel 3: Zelf aan de slag met Fata Speelgana!
15 min	Deel 4: Spelfiches/voorbereidingsdocumenten bekijken
5 min	Deel 4: afsluiter

Kennismaking + verwachtingen (10min)

Beestige Bert

Materiaal: /

Vorbereiding: /

Methodiek:

- Laat de deelnemers een grote cirkel maken en sta hier zelf ook in
- Eerste opdracht: elke deelnemer stelt zichzelf voor aan de hand van een adjectief dat een alliteratie is met diens voornaam. Bv: beestige Bert, nieuwsgierige Nathalie, jolige Jaan, sympathieke Seb
- Als de cirkel rond is ga je naar de tweede opdracht
- Tweede opdracht: elke deelnemer zegt zijn naam en doet hier een bepaalde move bij. De rest van de kring zegt dan in koor 'hallo ...', en doet de naammove na.

Verwachtingen

- Blijf in dezelfde kring staan!
- Overloop de verwachtingen van de deelnemers.

Verdere kadering

- Blijf in dezelfde kring staan!
- Kader de opbouw van de vorming: er is eerst een korte herhaling van de principes rond talige begeleidershouding, nadien werken we samen rond een duidelijke en interactieve speluitleg.

DEEL 1: talige begeleidershouding: ra(n)d van fortuin (20min)

Materiaal: Alle ra(n)d van fortuin bijlagen: de tips op halve A4'en (2 afbeeldingen per bladzijde, recto verso), de vuistregels op A4 (NIET recto verso) en het rad zelf op A3. Post-its en balpennen

Vorbereiding: Hang de A3 poster met de lege lettervakjes op, centraal op een groot oppervlak (bijvoorbeeld een muur). Hang de vuistregels hier rond. Maak van de tips een stapeltje en zorg dat je iets hebt om deze op te hangen. Leg de post it's en balpennen bij de deelnemers.

Methodiek: Rad van fortuin

- Verdeel de deelnemers in groepjes van ongeveer 4 mensen. Zij zetten zich per groepje samen, met zicht op de papieren en poster
- Ze gaan op zoek naar het geheime woord 'talige begeleidershouding', zoals in het rad van fortuin
- Begin ronde: alle groepjes krijgen even de tijd om op hun post it een voorbeeld te noteren van één van de 5 vuistregels van een talige begeleidershouding
- Nadien haal je alle post-its op, en overloop je het voorbeeld van elk groepje.
- Als ze een goed voorbeeld geven:
 - Wordt deze post it opgehangen bij de corresponderende vuistregel
 - Kunnen ze een tip OF een letter kopen, het groepje bepaalt dit zelf
 - Verdiende letters die voorkomen in het woord, worden op de juiste plek in het rad van fortuin geschreven
 - Verdiende hints worden opgehangen naast de rest, vooraan
- Als ze een slecht voorbeeld geven (gebeurt amper)
 - Is het aan de volgende groep
- De rondes gaan door tot een groepje een gok durft te wagen over het woord dat je zoekt. Dit moet tijdens hun beurt, na het overlopen van hun tip. De groep die het woord als eerste raadt, wint!

Nabespreking

Als het woord gevonden is, volgt een gesprek:

- Wie heeft hier al van gehoord?
- Wat is 'talige begeleidershouding'? Kan iemand in eigen woorden uitleggen wat dit betekent?
 - Het is een houding, een instelling die ervoor zorgt dat iedereen mee kan op het speelplein. Het is iets wat alle animatoren kunnen aannemen in de dagelijkse werking, zonder leerkrachten te zijn. Spelen blijft centraal staan: door kleine tips, zoals zoveel mogelijk gesprekjes hebben met de kinderen, help je hen onbewust hun Nederlands te oefenen, zonder hun eigen thuistaal aan te vallen of negatief te benaderen
- Waarom is een talige begeleidershouding belangrijk volgens jou?
 - Zodat alle kinderen mee kunnen op het speelplein en daarnaast ook op school. Het gaat niet enkel om meertalige kindjes: het kan ook gaan om taalzwakke kindjes, kindjes die meer tijd nodig hebben om zaken te begrijpen, ... We willen enerzijds dat alle kinderen weten wat er gebeurt op het speelplein, en anderzijds dat meertalige kinderen na een (lange) vakantie niet te veel van hun Nederlands kwijt zijn en hier opnieuw aan moeten beginnen.
 - Een talige begeleidershouding zorgt ervoor dat kinderen in hun vrije tijd erbij horen én oefenkansen Nederlands aangeboden krijgen, zonder dat hier extra werk aan verbonden is voor animatoren.

Als de deelnemers dit woord al kennen, laat hen dan mindmaps maken en doe het deel rond vuistregels apart

DEEL 2: theorie duidelijke speluitleg (10min)

Materiaal: Poster Fata Speelgana op A3 (zie bijlage) waarop de antwoorden afgedekt zijn met post it's

Vorbereiding: /

Methodiek: Ervaren (bijlage: poster Fata Speelgana, antwoorden afdekken)

De groep speelt een spel dat je eerst uitleg in 'brabbeltaal'. Laat hen falen in dit spel.

Daarna leg je het spel nog eens uit in 'brabbeltaal' maar doen we dat met **visuele ondersteuning** (voordoen, materialen gebruiken, picto's gebruiken, ...). Laat hen opnieuw spelen.

Tot slot doe je een perfecte speluitleg met ondersteuning van materiaal, duidelijk benoemen van het materiaal, voordoen, kinderen laten testen, ...

Uit te leggen spel: zakdoek leggen

Nabespreking:

- Hoe was dit?
- Wat probeer ik duidelijk te maken?

=> Een duidelijke speluitleg maakt een wereld van verschil voor kinderen!

=> Het is een manier om ervoor te zorgen dat, van in het begin, iedereen mee is!

Je zoekt samen naar de sterren op de poster. Bij een juist antwoord, 'ontdek' je de ster:

- Denk op voorhand na over je speluitleg en doe dit in duidelijke stappen, met voorbeelden (demonstreren, voorwerpen tonen ...) en herhalingen. Denk aan de 'wiewahoewaarwaaron'. Wie doet iets? En wat? Hoe gaat die dat doen en waarom? Waar gebeurt het? Denk hier ook aan inkleding
- **Visuele ondersteuning:** maak zo veel mogelijk gebruik van visuele ondersteuning. Gebruik gebaren, lichaamstaal en pictogrammen
- **Heldere, rustige taal in een rustige omgeving.** Zorg ervoor dat iedereen je goed kan zien en horen. Bij moeilijke of ingewikkelde spelen: leg stap voor stap uit zodat er niet in één keer te veel informatie is om te verwerken en te onthouden.
- **Open controle vragen:** CHECK of ze het begrepen hebben, niet met vragen zoals 'hebben jullie het begrepen?' maar door bijvoorbeeld te vragen 'wat moet je doen als...', zo vermijd je ja-knikkers en is dit ook een oefenkans voor de kinderen
- **Betrek het publiek:** zorg voor interactie tijdens de uitleg, zo houd je hun aandacht erbij! Laat kinderen het aan elkaar uitleggen en elkaar helpen als iemand iets niet begrijpt.

DEEL 3: zelf aan de slag met Fata Speelgana! (30min)

Materiaal: Spelfiches, weekplanning, papier, schrijfgerief, verkleedkledij

Vorbereiding: /

Methodiek:

(uitleggen dat Fata Morgana in de jaren 2000 een populair programma was waarin een stad of gemeente 5 sterren kon winnen door moeilijke opdrachten uit te voeren)

Verdeel de groep in kleine groepjes van ongeveer 3-4 begeleiders, liefst begeleiders die in de nabije toekomst samen een activiteit doen. Elke groep krijgt de opdracht om een van de volgende technieken te verwerken in een speluitleg in 5 min:

- Zelf uitbeelden
- Kinderen laten uitbeelden
- Materiaal gebruiken om uit te beelden
- Tekeningen gebruiken

Nadien doen ze om de beurt hun speluitleg voor de andere begeleiders:

- Wie alle 5 de aandachtspunten kan behalen bij hun speluitleg, heeft een 5-sterren uitleg!
- Het publiek neemt de rol aan van actieve kinderen: Voor elke voorstelling gaan de 'voorstellers' even weg en krijgt de groep een geheime opdracht van de sessiegever. Bv:
 - Jullie 2 begrijpen amper of geen Nederlands
 - De hele groep is luidruchtig en speelt tikkertje (de omgeving moet rustig zijn voor de speluitleg begint)
 - Jij beantwoordt alle vragen die gesteld worden, maar vaag, want eigenlijk begrijp je het niet helemaal
 - Jij steekt je vinger op en zegt 'ik snap het niet'. Krijgt een ander kindje de kans van de begeleider om het uit te leggen?

Na afloop van de speluitleg overloop je de poster met sterren. Hoeveel sterren haalt het groepje met hun speluitleg? Zijn er nog tips?

Nog tijd over? Laat hen de speluitleg van andere activiteiten voorbereiden!

Afsluiter (5min)

Het weerbericht

Materiaal: Papier, schrijfgereef

Vorbereiding: /

Methodiek:

Elke deelnemer krijgt een stuk papier en iets om te schrijven. Ze mogen een weerbericht tekenen dat voorstelt hoe graag ze hiermee aan de slag gaan!

Zonnig = kan niet wachten!

Onweer en bliksem = tijdverspilling, ik haat dit

Uiteraard kan alles tussen zonnig en onweer ook. Een wolkje, veel wolken, regendruppels, ...

Nadien snel rondje waarin iedereen zijn weerbericht laat zien en toelicht.

BIJLAGEN

POSTER TALIGE BGLHOUDING

Ra(n)d van fortuin bijlagen:

Download je via [deze link](#)

FATA SPEELGAAV

Visuele speluitleg

**Wawiehoe
waar
waarom**

**Visuele
Onder-
steuning**

**Heldere taal,
rustige
omgeving**

**Open
controle-
vragen**

**Betrek
het
publiek**

EEN DAG OP HET SPEELPLEIN

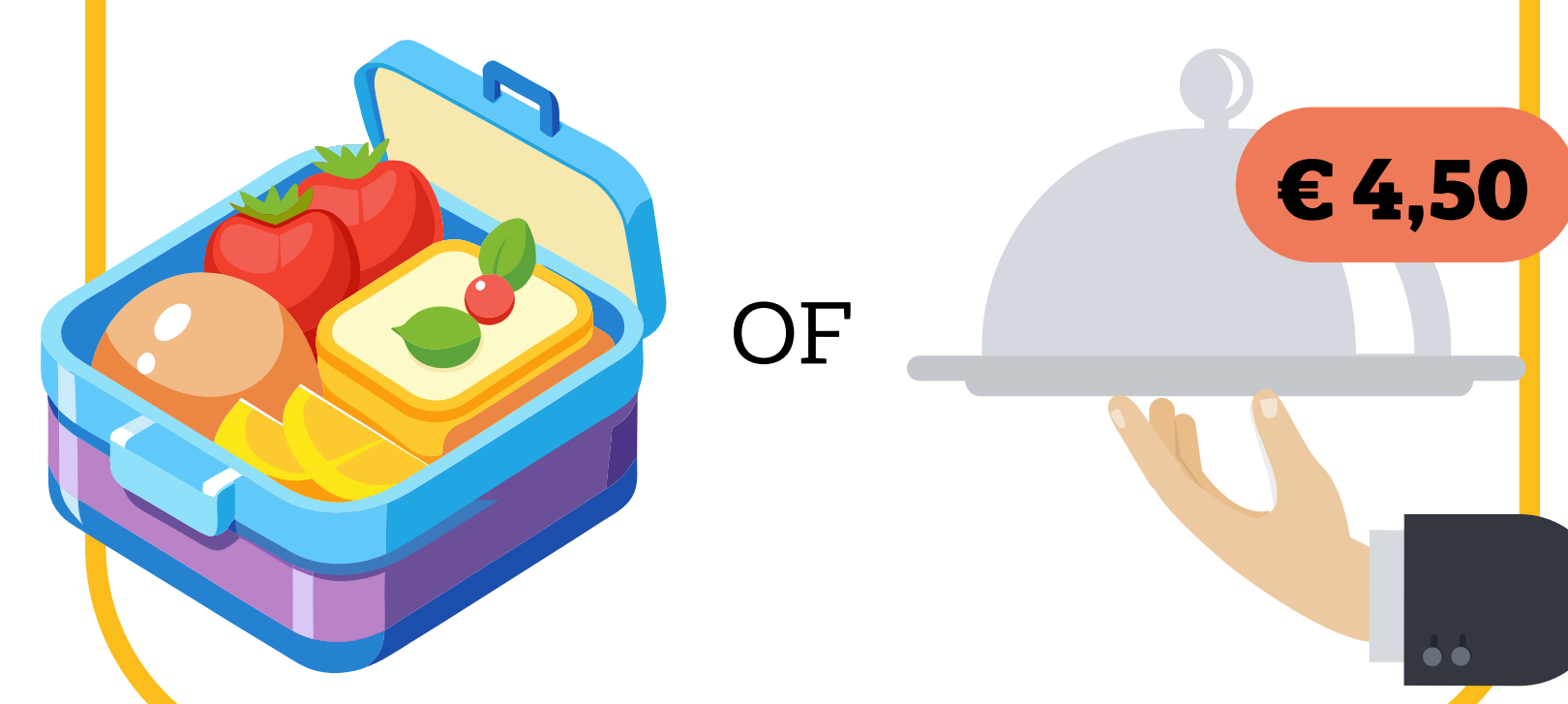
07.20 u.
START OPVANG

09.15 u.
EINDE OPVANG
START ACTIVITEITEN

10.30 u.
PAUZE

11.45 u.
MIDDAGPAUZE

14.45 u.
PAUZE

18.00 u.
EINDE OPVANG

16.30 u.
EINDE ACTIVITEITEN
START OPVANG

ONZE HUISREGELS

Identiteitskaart
verplicht

Naam op
alles

Geen chips,
snoep of
frisdrank

Geen gsm

Elke dag fruit, koek, lunch
en drinkbus meenemen

ONZE GROEPEN

DRAAKJES

3-4 JAAR

DUVELS

4-6 JAAR

BENGELS

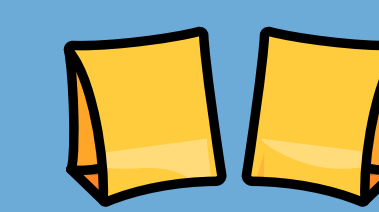
6-9 JAAR

JOSKES

9-12 JAAR

ZWEMAFSPRAKEN

• Zwembandjes als je niet kan zwemmen

• Spannende zwemshort, badpak of
bikini meebrengen

• Draakjes & Duvels zwemmen op
dinsdag

• Bengels en Jossen zwemmen op
woensdag

VANDAAG

MORGEN

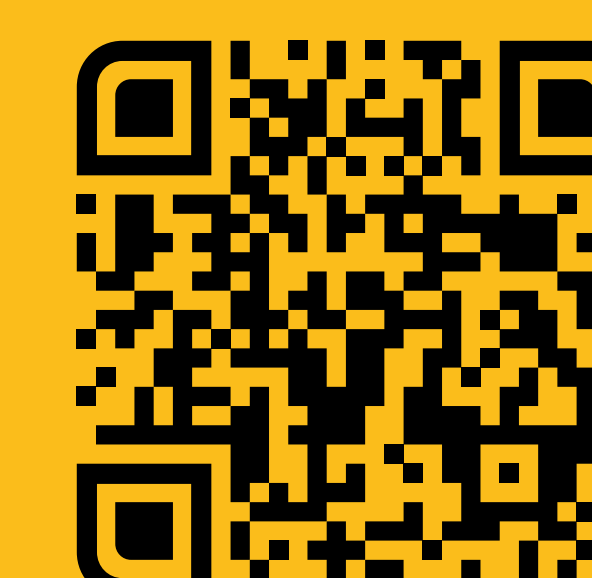
GOED OM WETEN

INFO

Gemeente Londerzeel
052 30 36 16

vrijetijd@londerzeel.be
www.londerzeel.be/speelplein

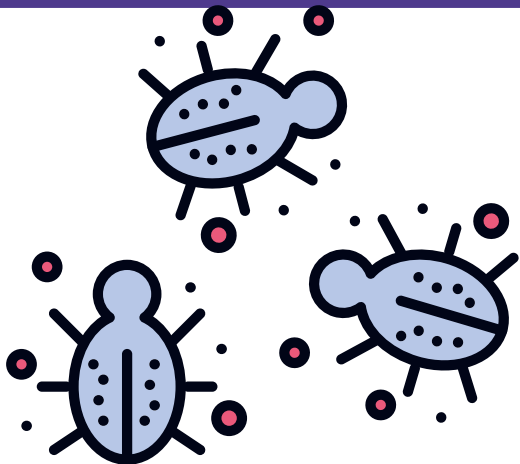

ZONNIG WEER

REGENWEER

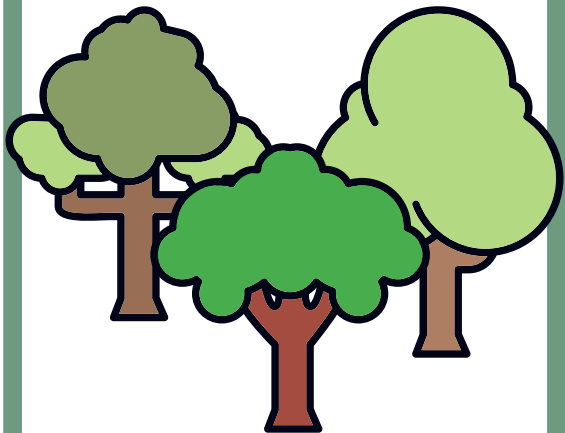
LUIZEN

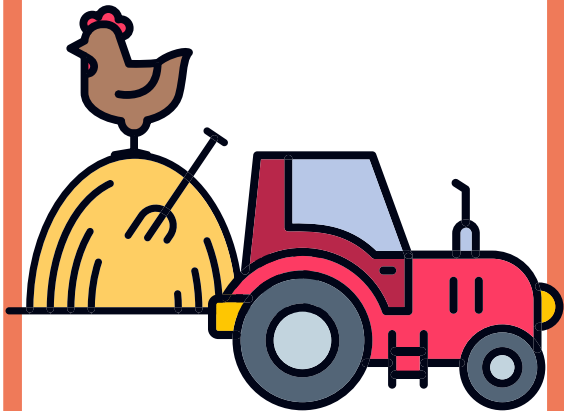
**HOE VETTIGER
HOE PRETTIGER**

WATERSPELLETJES

BOSUITSTAP

BOERDERIJ

VERANTWOORDELIJKEN

PLEIN-
VERANTWOORDELIJKE

HOOFDANIMATOR

SPEELPLEIN
COACH

INCLUSIE ANIMATEUREN

DRAAKJES ANIMATEUREN

3-4 JAAR

DUVELS ANIMATEUREN

4-6 JAAR

BENGELS ANIMATEUREN

6-9 JAAR

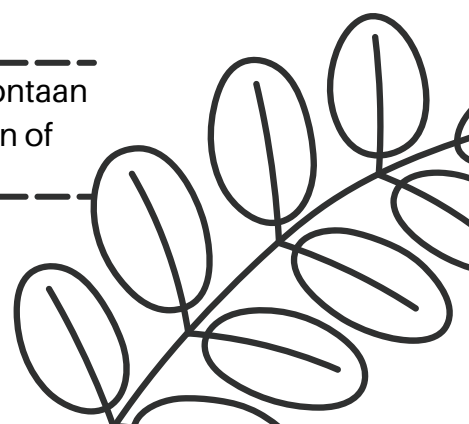
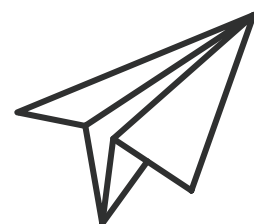
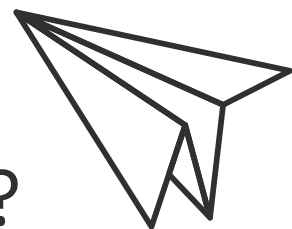
JOSKES ANIMATEUREN

9-12 JAAR

checklist

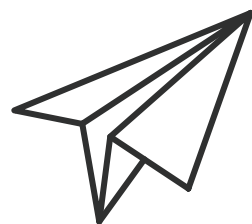
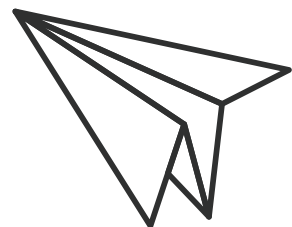
Een talig vrijetijdsinitiatief?

doe de test!

- ☐ Is er een duidelijke visie op taaltoegankelijkheid en taalkansen Nederlands? -----
- ☐ Is er een taalcoach of taalanimateur aangesteld die verantwoordelijk is voor de taaltoegankelijkheid en taalkansen Nederlands? -----
- ☐ Wordt Nederlands consequent gebruikt als de verbindende taal op het vrijetijdsinitiatief? -----
- ☐ Zijn er taalafspraken over het gebruik van andere talen en worden deze nageleefd? -----
- ☐ Worden ouders geïnformeerd over taalafspraken op de vakantiewerking? -----
- ☐ Zijn belangrijke plekken zoals toiletten, lokalen en rusthoeken duidelijk aangegeven met pictogrammen en/of tekst? -----
- ☐ Zijn er voldoende visuele hulpmiddelen aanwezig zoals voorbeelden van knutselwerken, prenten- of aanwijsboekjes dagschema's, foto's begeleiders e.d.? -----
- ☐ Zijn er materialen beschikbaar (ook tijdens vrije momenten) die taalkansen Nederlands bevorderen, zoals boeken, strips, muziek, spelletjes, enz? -----
- ☐ Worden kinderen die geen of weinig Nederlands spreken actief ondersteund door iemand van de begeleiders? -----
- ☐ Is er een buddy-systeem om nieuwe kinderen of kinderen die minder goed Nederlands kunnen te helpen, oudere kinderen die kleinere kindjes wegwijs maken? -----
- ☐ Worden ouders geïnformeerd hoe ze kunnen zorgen voor extra taalkansen Nederlands voor hun kinderen? -----
- ☐ Worden kinderen een hele dag door aangemoedigd om spontaan Nederlands te spreken: tijdens activiteiten, routinemomenten of vrije momenten? -----

checklist

- ☐ Hebben de begeleiders een vorming gehad zoals: talige begeleidershouding en taalkansen Nederlands? _____
- ☐ Zijn begeleiders zich bewust van hun eigen taalgebruik (verzorgde taal, welke taal onder begeleiders, taal naar kinderen toe,...) en de invloed hiervan op de kinderen? _____
- ☐ Is er in de spelfiches/voorbereidingen aandacht voor kinderen die niet zo goed Nederlands spreken en taalkansen? _____
- ☐ Is er aandacht voor taaltoegankelijkheid en taalkansen Nederlands bij (de voorbereiding van) activiteiten ? Taalimpulsen? _____
- ☐ Is er in de individuele evaluaties aandacht voor taal? _____
- ☐ Komt taal minstens 1 x per week aan bod in de dagevaluaties? _____
- ☐ Weten de animatoren op voorhand welke kinderen niet zo goed Nederlands spreken of wordt hier op de eerste activiteit naar gepolst? _____
- ☐ Leest er iemand het programma na ifv. taaltoegankelijkheid/taalkansen? _____
- ☐ Wordt er feedback verzameld van kinderen, ouders en begeleiders om het taaltoegankelijkheid en taalkansen Nederlands continu te verbeteren? _____
- ☐ _____
- ☐ _____
- ☐ _____

DE TALIGE BEGELEIDERSHOUDING TEST

	JA	NEEN
positieve (taal)feedback		
	☐	☐
	☐	☐
	☐	☐
altijd aandacht voor taal	☐	☐
	☐	☐
	☐	☐
	☐	☐
	☐	☐
	☐	☐
	☐	☐
een duidelijke (spel)uitleg	☐	☐
	☐	☐
	☐	☐
	☐	☐
	☐	☐
	☐	☐
	☐	☐
	☐	☐
Ga positief om met alle talen	☐	☐
	☐	☐
	☐	☐
	☐	☐
	☐	☐
elk kind een goed gevoel	☐	☐
	☐	☐
	☐	☐
	☐	☐
	☐	☐

Je kan nog groeien in het stimuleren van de taalontwikkeling van kinderen. Overloop de test nog eens en ga op zoek naar jouw aandachtspunten. Kies er een aantal uit en stel samen met de taalcoach een stappenplan op. Vraag hulp aan een meer ervaren collega of zoek zelf tips op het internet. (hieronder staan enkele goede websites)

Voor je het weet, heb je allerlei nieuwe manieren gevonden om de taal van kinderen te stimuleren.

Je bent een goede taalstimuleerder. De kinderen leren bij jou heel wat taal. Toch kun je hier en daar nog een klein tandje bijsteken. Ga in de test op zoek naar jouw aandachtspunten en stel samen met de taalcoach een stappenplan op. Ga daarmee aan de slag. Het zal de taal van de kinderen nog meer ten goede komen.

Proficiat! Je bent een sleutelfiguur in de taalontwikkeling van alle kinderen in je kinderopvang. Je bezit vele talige talenten en je kan je collega's inspireren of op weg helpen. Een pluim op je talige hoed!

Verduurzaming na het traject ‘talige begeleidershouding’

Een samenwerking tussen vzw ‘de Rand’ en Vlaamse Dienst Speelpleinwerk vzw

Je bent nu terecht gekomen aan het eind van het traject ‘talige begeleidershouding’. Jouw vrijetijdsinitiatief heeft op dit moment alle tips en tricks in huis om op een sterke, doordachte manier om te gaan met meertaligheid en het bieden van taalkansen Nederlands. Nu is het doel om ervoor te zorgen dat deze kennis niet verloren gaat en duurzaam wordt ingebed. In dit document vind je verschillende tips en ideeën om omgaan met meertaligheid en taalkansen Nederlands een duurzame plaats in je vrijetijdsinitiatief te geven. Dit overzicht kan je ook vinden in de versie van een checklist met ‘tips en tricks’. Je kan die checklist gebruiken als simpel overzicht, meer info vind je hier.

Tips en tricks

1. Geef **visuele ondersteuning** zoals de posters met tips een prominente en **vaste plaats in het begeleiderslokaal**. Op deze manier blijven de tips duidelijk zichtbaar en kunnen begeleiders er steeds naar teruggrijpen wanneer nodig.
2. Neem in de **spelfiches** de tips uit de vorming ‘Duidelijke en visuele speluitleg’ op. Op deze manier houden begeleiders bij hun voorbereiding er ook rekening mee. Je kan de verschillende tips terugvinden in bijlage B.
3. Voorzie in de **feedbackfiches** een luikje over taal. Op deze manier wordt het op een duurzame manier deel van je evaluatiecultuur, een automatisme om eraan te denken. Zo wordt het een onderdeel van het geheel aan aandachtspunten voor en verwachtingen van een begeleider.
4. Gebruik de **taaltipstickers** om bij nazicht van de voorbereidingsfiches hints of tips te geven om een activiteit taliger te maken. Zo krijgen begeleiders nog voor hun activiteit nuttige feedback die ze meteen kunnen toepassen.
5. Voorzie een jaarlijks **vormingsmoment** voor de begeleiders. Voor deze vormingen kan je eventueel gebruik maken van de DIY-pakketten van VDS en vzw De Rand of deze vormingen aanvragen bij VDS.
 - a. Voor **nieuwe begeleiders** is er de **basisvorming ‘Talige begeleidershouding’**.
 - b. Voor begeleiders die de basisvorming ‘Talige begeleidershouding’ al volgden, is er de daaropvolgende **vorming over een duidelijke, visuele speluitleg**.
 - c. Voor **meer ervaren begeleiders (bv. Hoofdanimateurs)** is er de **vorming ‘communiceren met alle ouders, met aandacht voor taaltoegankelijkheid’**.
 - d. Voor begeleiders die de vormingen al volgden, kan je ook een **interview** voorzien waar ze hun eigen ervaringen delen met eventueel een korte opfrissing. Zo kunnen ervaren begeleiders gericht aan de slag met elkaars ervaringen en komen ze samen tot oplossingen op vraagstukken rond omgaan met meertaligheid.

6. Ga zelf aan de slag met de **observatietool** die het taalcoachpakket aanbiedt en die je ook op de website van vzw de Rand terugvindt. Met behulp van deze tool kan een ervaren begeleider makkelijk zelf **verschillende momenten, activiteiten en/of groepen van het vrijetijdsinitiatief observeren en evalueren** op het gebied van omgaan met meertaligheid. Let er wel op dat dergelijke observaties steeds gaan over **momentopnames en geen definitief oordeel** mogen zijn! Gebruik deze tool als hulpmiddel en om potentiële ruimte tot verbetering op te sporen, niet als definitieve controle! Link: <https://www.derand.be/nl/taalpromotie/aanbod/tips-talige-begeleidershouding>.
7. Voorzie **per week 1 vast moment in de vergaderingen** waarop je de omgang met meertaligheid die week bespreekt. Je kan zo nagaan hoe het die week loopt, eventuele vragen beantwoorden en problemen of moeilijkheden bespreekbaar maken. Zo doe je **wekelijks een mini-intervisie** over de manier waarop begeleiders de omgang met meertaligheid op het terrein ervaren en kan je meteen bijsturen als het nodig is.
8. Schep een **duidelijk kader** voor wie de **opvolging** doet van de talige begeleidershouding op het vrijetijdsinitiatief, iemand met een **apart mandaat als 'taalcoach' of de hoofdleiding**. Het is belangrijk dat deze personen de **motoren** zijn van het taalbeleid van het vrijetijdsinitiatief en zelf overtuigd zijn van het belang van een sterke, talige begeleidershouding. Zorg er ook voor dat er een duidelijke **overdracht** is wanneer deze personen besluiten te stoppen. Zo verzekeren je de continuïteit. Meer informatie kan je vinden in het taalcoachpakket. Hierin vindt je tips om een goed kader uit te werken voor een taalcoach op je vrijetijdsinitiatief.

Bijlagen

A: Overzicht van de beschikbare visuele ondersteuning die je in het begeleiderslokaal beschikbaar kan stellen

- Poster met tips voor een talige begeleidershouding
- Poster van de vorming 'Visuele speluitleg'
- Vlaggenslinger met de tips voor een goede talige begeleidershouding

B: Overzicht van de tips uit de vorming 'Duidelijke en visuele speluitleg' die je in de feedbackfiches kan opnemen

1. Denk aan je verhaalvragen (wie, hoe, wat waar, waarom) tijdens je speluitleg. Zorg ervoor dat je uitleg een antwoord geeft op die vragen.
2. Voorzie **visuele ondersteuning** voor de kinderen en jongeren tijdens je speluitleg
3. Doe je uitleg in een **rustige omgeving** en gebruik **heldere taal**
4. Stel **open controlevragen** om te testen of je publiek alles goed begrepen heeft.
5. **Betrek je publiek** tijdens de uitleg, dit zorgt voor meer aandacht. Laat eventueel een kind de uitleg herhalen.

C: Voorbeeld van een taaltipsticker

